

Ptujski tednik

ŠTEV. 41

Ptuj, 25. oktobra 1957

LETNIK X.

Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156. NB Ptuj štev. 643-T-206 — Uredniški odbor — Odgovorni urednik Anton Baurman — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

V soboto in nedeljo, 26. in 27. X. volitve v obč. zборе proizvajalcev

Po poročilih volilnih komisij in ob obisku posameznih volišč smo se v nedeljo, 20. t. m., prepričali, da so volitve dobro in v redu potekale in da je velika večina volilnih upravičencev stopila na volišča že zjutraj in dopoldne in da so tudi popoldne volitve ob določenih urah uspešno končale. Volišča so bila v občinskih centrih bolj okrašana, na podeželju pa tako kot po navadi, saj so bila v šolah, krajinskih pisarnah, gostinskih prostorih in tudi ponekod v zasebnih hišah. Zadovoljiv odstotek udeležbe na volitvah dokazuje, da so bile politične priprave na volitve pravočasno in dobro organizirane in da je vsa politična aktivna skupnost v volivcih v redu in zavestno opravila svoje delo. Izvoljeni so v zbor občinskih odborov ljudje, ki so že doslej sodelovali pri utrjevanju ljudske oblasti in pri napredku našega gospodarstva ter reševanju vseh važnejših problemov našega časa. Ostali kandidati pa bodo lahko glede na priložnost zaslombo pri volivcih sodelovali pri občinskih

svetih in komisijah kot člani ter bodo skupno z občinskimi odborniki v mandatni dobi lahko pričrkovali veliko ter izpolnili vsa pričakovanja volivcev.

V nadaljevanju objavljamo imena izvoljenih odbornikov občinskih zborov v občinah bivšega ptujskega okraja, ki so dobili največ glasov in ki bodo imeli za bodoče načrtno in resno delo občin največjo oporo pri volivcih. Iz volilnih priprav in iz diskusij volivcev so si lahko zapomnili marsikatero zdravo pobudo in se bodo lahko glede na dosedanje uspehe in delo ter izkušnje občinskih odborov izognili nepotrebnim novim napakam in slabostim.

V soboto, 26. in v nedeljo 27. oktobra, nas čaka še eno srečanje na voliščih, ko bodo izvoljeni odborniki občinskih zborov proizvajalcev, nova pomembna dopolnitev občinskih ljudskih odborov. Po poteku in rezultatih sobotnih in nedeljskih volitev se bo nedvomno izkazalo, da so se po delovnih kolektivih politično in teh-

nično enako dobro pripravili na volitve kot na minule nedeljske volitve. Važno je, da se pomena teh volitev enako kot volivci iz skupine industrije, trgovine in obrti zavedajo tudi volivci iz kmetijske skupine. Po delu in vlogi bivšega ptujskega okrajnega zbora proizvajalcev so se lahko kmetijski prepričali o veliki potrebi takega zbora tudi v občinah, kjer ga sedaj prvič volijo.

Brez občinskega zbora proizvajalcev bi si težko zamišljali izboljševanje stika med podjetji in občinami, ki nam je pri vsakdanjem delu in življenju vedno bolj potreben. Vsa občinska skupnost ustvarja pogoje za izboljšanje naših razmer, zato ni mogoče, da se ne bi podjetja zanimala za vse probleme v občini ter občina za vse probleme podjetij. Občinska skupnost bo v bodoče vedno bolj zanimala, kako rešuje občinski ljudski odbor komunalne probleme, probleme trgovine in vprasanja negospodarskih dejavnosti, enako pa jo bo zanimalo, kako se tovarne in podjetja širijo, kakšne potrebe imajo in kakšen je njihov doprinos občinski skupnosti. Lahko rečemo, da so prebivalci naših občin ter tovarniški in kmetijski delavci in nameščenci enako zainteresirani za komunalno dejavnost, gradnjo stanovanj, šolstvo, zdravstvo in ostalo v občini, zato pa bosta imela tudi občinska zbora dovolj dela in skupnih problemov.

Na zborih volivcev za volitve v občinske zборе proizvajalcev smo

slišali, da si delavci industrijskih, obrtnih in kmetijskih obratov ter kmetovalci, organizirani v združenjih pa tudi ostali od bodočega dela in vpliva zbora proizvajalcev v občini veliko obetajo zlasti glede njihovega sodelovanja, da bodo kmetijstvu namenjena sredstva čim racionalneje izkoriščena z namenom podpore razvoja kmetijske proizvodnje, da ne bo več tako zastajala za industrijsko kot doslej. Naše kmetijsko podeželje se poteguje za elektrifikacijo, za razvoj uslužne obrti, za obnovo vinogradništva in sadjarstva, za izboljšanje živinoreje itd. in se dobro zaveda, da brez družbene pomoči tega ne more doseči. V zadnjem času smo slišali med ostalim več predlogov o obratu za konzerviranje zelenjave, za izdelavo sadnih sokov itd., zlasti ko tožijo naši kmetovalci, da jim zaradi slabe prodaje ter propadanja zelenjave in industrijskega sadja zdrkne mimo dragocen dohodek. S kmetijskega področja je vrsta problemov, ki bo zajeta v delovni program mandatne dobe novega občinskega odbora in smo prepričani, da bo večina tega programa izvedena še pred potekom te dobe.

V soboto in nedeljo torej na svidenje na voliščih v občinski zbor proizvajalcev. Prepričani smo, da bomo našim bralcem prihodnji teden lahko sporočili razveseljive rezultate teh volitev ter imena izvoljenih odbornikov zbora proizvajalcev.

V. J.

Izid volitev v občinske zборе

PTUJ

V občinski zbor občinskega ljudskega odbora v Ptuj so bili izvoljeni sledeči kandidati:

Ivan Krajncič (835 glasov), Kristina Sepec (543), oba v 1. volilni enoti; Franc Vidmar (857), Jože Milkovič (708), v 2. volilni enoti; Lojzka Stropnik (424) v 3. volilni enoti; Janez Petrovič (731 glasov) v 4. volilni enoti; Janko Vogrinec (577) v 5. volilni enoti; vsi navedeni izvoljeni odborniki so iz Ptuja; Franc Zupančič, Sp. Hajdina št. 58 (357 glasov); ing. Stanislav Tonejc, Kidričevo št. 3 (865); Anton Kokol, Njiverci štev. 11 (755), oba v 8. volilni enoti; Jožef Muzek, Kungota št. 48 (293) v 9. volilni enoti; Ivan Kampf, Krčevina št. 79 (343) v 10. volilni enoti; Anton Urek, Mestni vrh št. 30 pri Ptuj (315) v 11. volilni enoti; Alojz Arnuš, Rogoznica št. 16 (370) v 12. volilni enoti; Konrad Rižnar, Spuhlja št. 22 (310) v 13. volilni enoti; Simon Rus, Podvinci št. 82 (386) v 14. volilni enoti; Simon Solina, Markovci št. 71 (264) v 15. volilni enoti; Franc Franjkovič, Dornava št. 19 (246) v 16. volilni enoti; Franc Tašner, Ločič št. 14 (258) v 17. volilni enoti; Franc Pihler, Jiršovci št. 24 (392) v 18. volilni enoti; Janez Sok, Vintarovi št. 3 (281) v 19. volilni enoti; Janko Marinič, Desternik št. 10 (391) v 20. volilni enoti; Martin Slodnjak, Botkovi št. 47, pošta Juršinci (444) v 21. volilni enoti; Alojz Hrga, Gabernik št. 17 (219) v 22. volilni enoti; Tomaž Toš, Derbetinci št. 3 (389) v 23. volilni enoti; Franc Hole, Zagorci št. 61 (272) v 24. volilni enoti; Janez Kmetec, Velika Varnica št. 34 (224) v 25. volilni enoti; Martin Podhostnik, Repišče št. 31 (207) v 26. volilni enoti; Andrej Murko, Pobrežje št. 125 (313) v 27. volilni enoti; Maks Vaupotič, Varenja št. 1 (264) v 28. volilni enoti; Avgust Purg, Jurovci št. 8 (235) v 29. volilni enoti; Mirko Selinšek, Barislavci št. 4 (185) v 30. volilni enoti; Andrej Segami, Gruškovje št. 89 (309) v 31. volilni enoti; Jožef Satler, Podlehnik št. 104 (425) v 32. volilni enoti; Jožef Zerk, Rodni vrh

št. 34 (217) v 33. volilni enoti; Martin Korošec, Lovrenc št. 31 (385) v 34. volilni enoti; Franc Žunkovič, Zupečja vas št. 60 (525) v 35. volilni enoti; Štefan Ekart, Sp. Jablane št. 39 (184) v 36. volilni enoti; Janez Kmetec, Sikole št. 37 (219 glasov) v 37. volilni enoti.

GORIŠNICA

V Gorišnici je bil izvoljen

Dušan Čokl s 321 glasovi od 346 volilnih upravičencev; v Forminu Janez Voglar z 147 od 327, v Gajevcih Jože Rižnar z 111 od 329; v Moškanjih Alojz Bezjak z 225 od 454; v Sobotincih Franc Prelog s 174 od 450; v Mezgovcih Jože Žihar s 169 od 314; v Bežovcih Jože Slodnjak z 153 od 347; v Zamušanjih Slavko Bezjak z 241 od 443; v Bresnici Stanko Žihar z 177 od 240; v Podgorcih Konrad Preac z 95 od 272; v Cvetkovcih Franc Ozmeč z 230 od 420; na Polensaku Alojz Gracer z 151 od 299; v Polencih Marija Segula z 88 od 303; v Belskem vrhu Franc Kokot z 112 od 309; v Turškem vrhu Ivan Pongračič z 134 od 351; v Hrastovcu Anton Kokot z 274 od 318; v Zavrču Ferdinand Sešek z 134 od 228; v Dolanah Miro Bračič z 78 od 212; v Cirkulanah Stanko Rajher z 202 od 326; v Gruškovcu Anton Zuran z 195 od 388; v Paradižu Anton Plohl z 114 od 323; v Pristavi Anton Janžekovič z 55 od 387; v Gradišču Anton Gol z 129 od 280; v Bukovcih Jože Bezjak z 254 od 607; v Stojncih Janez Koletnik z 138 od 451; v Muretincih Franc Belšak z 306 od 325.

ORMOŽ

V občinski zbor občine Ormož so bili izvoljeni sledeči kandidati:

1. volilna enota Hardek, 517 volivcev, izvoljen Hartman Stanko, 264 glasov; 2. volilna enota Ivanjkovci, 351 volivcev, izvoljen Rajh Franc, 207 glasov; 3. volilna enota Stanovno, 176 volivcev, izvoljen Kociper Ivan, 100 glasov; 4. volilna enota Ključarovi, 335 volivcev, izvoljen Kosi Franc, 216 glasov; 5. volilna enota Runec, 200 volivcev, izvoljen Kosi Anton, 118 glasov; 6. volilna enota Kog, 401 volivcev, izvoljen Milinarič Jožef, 174 glasov; 7. volilna enota Jastrebi, 282 volivcev, izvoljen Stajnko Viktor, 116 glasov; 8. volilna enota Lahonci, 298 volivcev, izvoljen Meško Maks, 203 glasov; 9. volilna enota Lešnica, 470 volivcev, izvoljen Ku-

harič Lovro, 300 glasov; 10. volilna enota Libanja, 259 volivcev, izvoljen Novak Jožef, 152 glasov; 11. volilna enota Frankovci, 345 volivcev, izvoljen Stampar Ivan, 83 glasov; 12. volilna enota Hum, 448 volivcev, izvoljen Vaupotič Anton, 123 glasov; 13. volilna enota Miklavž, 421 volivcev, izvoljen Tramsšek Jože, 333 glasov; 14. volilna enota Ormož, 1760 volivcev, izvoljen Kovačič Zlatko, 583 glasov; 15. volilna enota Vinski vrh, 541 volivcev, izvoljen Arnuš Stanko, 310 glasov; 16. volilna enota Veličane, 335 volivcev, izvoljen Janežič Ivan, 243 glasov; 17. volilna enota Velika Nedelja, 393 volivcev, izvoljen Meško Franc, 191 glasov; 18. volilna enota Mihovci, 418 volivcev, izvoljen Skuhala Ciril, 199 glasov; 19. volilna enota Vinski vrh, 541 volivcev, izvoljen Arnuš Stanko, 310 glasov; 20. volilna enota Vuzmetinci, 317 volivcev, izvoljen Tušek Stanok, 263 glasov; 21. volilna enota Zerkovci, 330 volivcev, izvoljen Kumer Janko, 148 glasov.

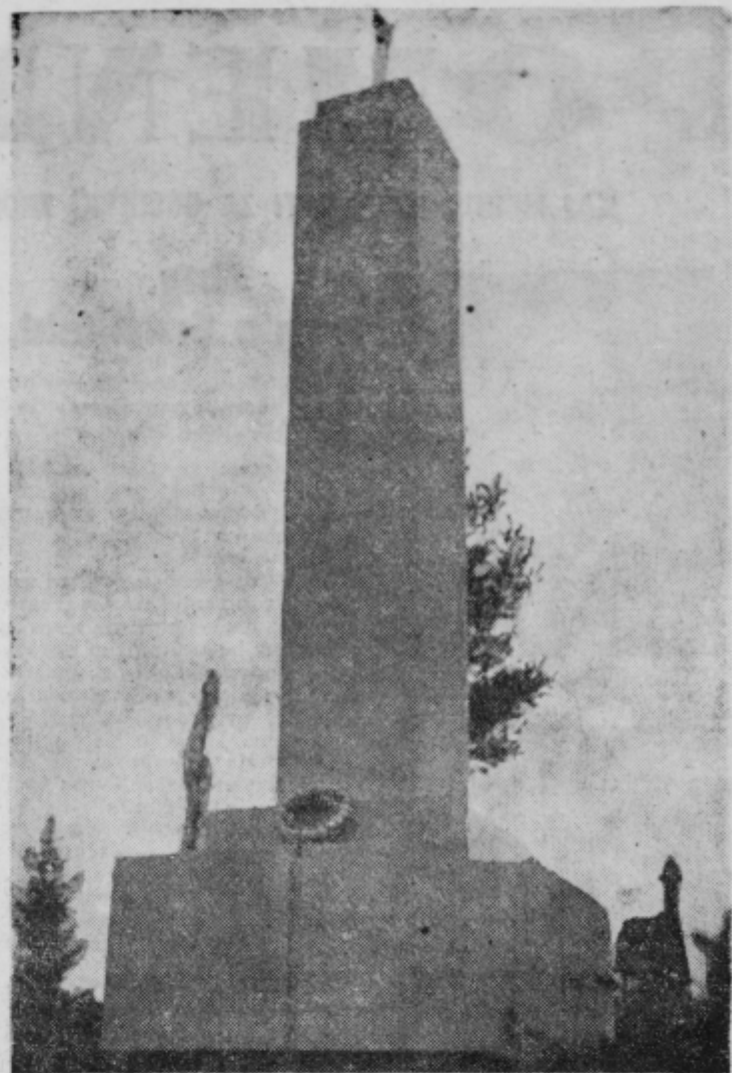
Motiv z nedeljskih volitev

LESJE

V občinski zbor ljudskega odbora občine Lešje so bili izvoljeni: Kolenko Anton, Breg; Zerk Anton, Čermošče; Letonja Konrad, Dolena; Nemeč Vinko, Dobrina; Gajšt Franc, Doklece; Fideršek Anton, Dežno; Narat Alojz, Grdina; Bedrač Stefan, Jelovica; Skledar Janez, Kočice; Gašparič Leopold, Ložnica; Soštar Franc, Makole; Sagadin Maks, Majšperk; Novak Alfonz, Pečke; Polajžer Jože, Nadole; Smolej Marija, Naraplje; Kerber Simon, Ptujška gora; Medved Ludvik, Sestrže; Znidar Viktor, Stari grad; Kolar Ivan, Stoperce; Karneža Janez, Stogovci; Finžgar Jože, Strug; Babšek Franc, Statenberg in Pulko Mirko, Zetale.

SREDIŠČE

V občinski zbor ljudskega odbora Središče so izvoljeni: Marčec Anton, Obrež; Aleksič Jakob, Obrež; Kolarič Martin, Obrež; Dogša Jakob, Grab; Pajek Edvard, Središče; Kolarič Ivan, Središče; Klobučar Franc, Središče; Bauman Anton, Središče; Trbuč Alojz, Središče; Kocjan Matej, Godeninci; Tomazič Joško, Vitan; Zabavnik Albin, Vodranec; Šnajder Martin in Podgorelec N., Salovci.

NA DAN MRTVIH BOMO TUDI LETOS OBISKALI GROBOVE NAŠIH NEPOZABNIH

Dan Združenih narodov 1957

»... v splošno korist«.

Dan Združenih narodov, 24. oktober, označuje dvajset let od nastanka Združenih narodov »... v splošno korist«.

Ljudje, ki so podpisali Ustanovno listino v San Franciscu, so jo podpisali kot predstavniki vlad. Tedaj jih je bilo 51, danes pa jih je že 81, in med njimi tudi mnogi narodi, ki so šele zdaj postali svobodni, ki so dosegli neodvisnost in državnost ob pomoči te organizacije, kateri so slovesno zatrdili, da si bodo kolektivno prizadevali za mir, varnost, človeške pravice, zakon, svobodo.

Ustanovno listino so podpisali kot predstavniki vlad, vendar so hkrati govorili tudi v imenu milijonov ljudi na vseh straneh sveta, ko so izgovarjali ugodne besede listine:

»Mi, narodi Združenih narodov, odločeni, da rešimo prihodnje rodove strahot vojne, ki je že dvakrat v našem življenju prizadejala človeštvu nepopisno trpljenje...«

Slovesno so obljubili: »da bomo strpni in živeli v miru drugi z drugimi kot dobri sosede, da bomo združili naše sile za ohranitev mednarodnega miru in varnosti ter se držali načel in določili metode, s katerimi bo zajamčeno, da bo oborožena sila uporabljena samo v splošno korist...«

KOLEKTIVNA PRIZADEVANJA SE MORAJO NADALJEVATI

Včasih, posebno pa letos, je bilo videti, da se vojna pošast spet približuje. Strpnost je danes neogibna, vendar pa ni mogoče tako hitro pozabiti strahu, nezaupanja in sovražnosti iz preteklosti. S tem pa prizadevanja, kolektivna prizadevanja, da zarastejo rane in da se zagotovi pravičen mir, ne smejo obstati.

Moč Združenih narodov je bolj v tem, da vplivajo kot v tem, da koga k čemu prisilijo. Vendar pa je ta moč vpliva na dogodke že zelo močna in lahko postane še močnejša. Kot sredstvo za skupno akcijo, s katero vlade podprejo cilje Ustanovne listine oziroma s katero mirno rešijo svoje spore v skladu z njenimi načeli, so Združeni narodi edinstveno pripravljene, dati učinkovit izraz težnjam tistih tisočev milijonov ljudi, ki so državljani njihovih držav — članice.

V preteklem letu zaznamujejo Združeni narodi velik napredek pri delu za razvoj miroljubne uporabe atomske energije v blagor človeštva. Enainosemdeset vlad oziroma največje število, kolikor se jih je od vojne sem kdaj zbralo na kakšni mednarodni konferenci, je soglasno odobrilo ustanovitev Mednarodne agencije za atomsko energijo z namenom, »da pospeši in razširi prispevek atomske energije miru, zdravju in napredku širom po svetu.«

Ostajajo pa tudi še stari problemi. Vsi ljudje verujejo v mir in varnost in si ju želijo; toda tam, kjer so v njihovih mislih lakota, revščina in grenkoba, ne more biti varnosti in le redko kje je mir.

Kakšna je slika družbenega in gospodarskega napredka po svetu na današnji dan, na Dan Združenih narodov?

Nedavna anketa je pokazala, da potrošnja hrane v mnogih krajih še ni dosegla predvojne. Dve tretjini ljudi na svetu, večinoma v Ameriki, Aziji, Latinski Ameriki in na Srednjem Vzhodu, še vedno živi v revščini, željni, da se najedo. Celo v deželah, v katerih je življenjski standard višji, ta ni zadosti visok. Čeprav moremo zaznamovati delež napredka (epidemije nalezljivih bolezni se zatirajo, pismenost raste, več otrok hodi v šolo), pa je ta napredek vendarle premajhen v primerjavi z ogromnimi potrebami na današnjem svetu.

Prebivalstvo sveta hitro narašča. Potrebovalo bo več hrane, več šol, več stanovanjskih hiš, več dela.

To so mednarodni problemi, ki jih bo mogoče reševati le z mednarodnim prizadevanjem »v splošno korist«.

PO MEMENIK S KANDIDATI

KAJ MENIJO KANDIDATI ZA OBČINSKI ZBOR PROIZVAJALCEV?

Inž. Franjo Gruenfeld

Jože Krizančič

Inž. Anton Greif

Martin Klemenčič

Alojz Čuček

Marjan Berlić

Anton Valentin

Ing. Franjo Gruenfeld,

Kidričevo 3, kandidat občinskega zbora proizvajalcev industrijske skupine

»Predvsem je treba poudariti, da se s postopnim prenašanjem kompetenc na komune — posebno v gospodarskih zadevah — večja odgovornost občinskih odborov, še posebej pa zborov proizvajalcev. Prav gotovo je, da se okrajni ljudski odbori ne bodo direktno ukvarjali s posameznimi gospodarskimi problemi v občini, ker je to sedaj predvsem naloga občine same. Jasno je, da bo občina morala reševati svoje gospodarske probleme — pa tudi druge — v skladu s cilji in hotenjem skupnosti. Prav tu pa bodo zbori proizvajalcev morali odigrati odločilno vlogo, kako vskladiti vse te naloge in probleme tako v sami občini kakor tudi v merilu republike in zveze.

Trdno sem prepričan, da bodo občinski zbori proizvajalcev uspešno reševali ekonomsko-gospodarske zadeve v občini, saj bo njihov stik z neposrednim proizvajalcem mnogo tesnejši in bližji.

Mislím, da se bodo morali zbori proizvajalcev intenzivneje baviti z vprašanjem dviga storilnosti dela in s tem v zvezi tudi z nagradjenjem. Naš delavec je živo zainteresiran na tem vprašanju in pričakuje v prvi vrsti od predstavnikov v zboru proizvajalcev, da bodo te zadeve proučevali in tudi ustrezno ukrepali.

Jože Krizančič,

kandidat za občinski zbor proizvajalcev kmetijske skupine

»Mislím, da se bodo naše naloge in odgovornosti v bodoče podvojile, v gospodarskem in političnem pogledu. Pred nami so vedno večje zahteve po kmetijskih pridelkih. Zato si bomo morali kmetovalci vedno več prizadevati za večje hektarske donose. Nenehno bomo morali utrjevati delavske svete, da bo delavski svet resnična opora strokovnemu in vodilnemu osebju na kmetijskih gospodarstvih. Ravno tako bomo morali mnogo več pomagati upravnim odborom kmetijskih združenj. Več zainteresiranosti za razviti zadružnega sektorja. Zadrugi mora biti glavni interes napredek našega kmeta (zadružnika).

Kot glavna in najvažnejša naša naloga je, da obnovimo naše vinograde in sadovnjake. Menim, le v obnovi je bodočnost kmetovalcev (zadružnikov) kakor tudi socialističnega sektorja, ki že na našem področju žanje lepe sadove.

Ing. Greif Anton,

kandidat zbora proizvajalcev občine Ptuj

»Na področju Dravskega polja je bil doslej glavni dohodek iz prodaje krompirja. V bodoče pa ljudstvu ta dohodek ne bo več zadostal, ker bo cena krompirja padala in se ne bo več našel zlahka trg za take količine krompirja kot doslej. Naše kmetijstvo bo moralo lmeti v bodoče več dohodka iz živinoreje, kar pa bo sililo naše kmetovalce k povečanju krmne baze. Te pa si ne moremo zamišljati brez melioracije močvirnih površin Dravskega polja ob Polskavi. Prepričan sem, da bo Občinski ljudski odbor Ptuj podpiral resna prizadevanja novo se smujoče Vodnogospodarske skupnosti, ki ima v načrtu izuševanje močvirnatih področij.

V bodoče bomo morali vsi skupaj misliti na usposobitev kmetijskih združenj, da se bodo lahko naši kmetovalci na nje navezovali pri vsem prizadevanju za izboljšanje kmetijstva. Vsakemu izkušnemu kmetovalcu in skrbnemu gospodarju je jasno, da ne bo mogel izboljšati pridelka, dokler ne bo imel na razpolago kvalitetnega semena. Isto je kot že rečeno za živinorejo. Brez dobrih plemenjakov naša živinoreja ne bi mogla dalje, četudi bi imeli krmno bazo. Zelo potrebni je našim združenjem strokovni kader, zato se bodo morale zadrage za tem tudi ogledati.

Ptujška občina ima poleg prilično močne industrije pretežno kmetijski značaj. Glede na to bo potrebno v bodoče vložiti vse sile, da bo naše kmetijstvo dohitelo industrijo in z večjimi dohodki tudi omogočilo kmetovalcem ter kmetijskim delavcem boljše življenjske pogoje.

Martin Klemenčič,

kandidat za zbor proizvajalcev (skupina trgovine) občine Ptuj

»V zadnjem času nam je uspelo vsaj v mestu sodobneje urediti najpomembnejše trgovine, da so sedaj prijaznejše za domače ljudi in tudi za tujce. Stari inventar je marsikje že izpodrinila sodobnejša oprema. Skladišča so kolikor mogoče higienična. Vse te izboljšave pa potrebuje tudi podeželje, kjer se trgovine daleč zaostajajo za mestnimi iz razumljivih težav, saj še vse KZ nimajo svojih lokalov in so še več ali manj najemniki opreme bivših trgovin.

Zunanjemu izboljšanjem videtu naših trgovin pa bo moral prednjačiti trgovski kader tako po svoji sposobnosti za to stroko kot po bogatih izkušnjah. Za to imamo tudi vse pogoje, saj ima sedanji trgovski naraščaj vse možnosti za teoretično in praktično usposobitev, medtem ko je del trgovskega kadra po osvoboditvi brez daljšega šolanja stopil za pulte in se lotil kočljivih nalog povojne trgovine ponekod uspešno drugod z večjimi hibi ali škodo.

Kar se tiče grosistične trgovine je treba priznati, da je že prilično zalozena z domačim in uvoženim blagom, vendar še njene zaloge ne odgovarjajo zahtevnim potrebam. Razpoložljiva skladišča so tesna, raztresena in komaj zadovoljujoča. Ni čudno, da je v Ptuj vedno glasnejša zahteva po večjem sodobnejšem skupnem skladišču z dobro povezavo z industrijskim troom in možnostjo skladiščenja tudi najobčutljivejšega blaga.

Prepričan sem, da bosta občinski zbor in zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Ptuj v svoji mandatni dobi predvidela nekaj družbenih sredstev tudi za izboljšavo naše trgovine na podeželju ter za razširitev grosistične trgovine v občinskem centru, saj bo to tudi dopuščal dober delež, ki ga doprinese trgovina skupno z dohodki industrije, obrti in kmetijstva.

Važno bo v bodoče dati domači proizvodnji na trgu prednost pred uvoženo, kar tudi omogoča vedno boljša kvaliteta izdelkov naših tovarn in obratov.

Kar se tiče kmetijskih pridelkov, jih bo morala trgovina na podeželju zajemati v večjih količinah in spravljati pravčasno na tržnice do potrošnikov. Vzporedno s pospešeno proizvodnjo v kmetijstvu bo morala rasti tudi naša trgovina na podeželju.

Stane Vičar,

kandidat za občinski zbor proizvajalcev

VPRASANJE: Kakšno korist pričakujete od novega občinskega zbora proizvajalcev?

»Logično je, da morajo proizvajalci le preko takega foruma odločneje vplivati na posamezna gospodarska vprašanja v občini. Zato bo zbor proizvajalcev moral biti temeljito seznanjen s perspektivnim planom gospodarskega razvoja ptujске občine, da bodo posamezni odborniki spoznali kompleksnost gospodarske problematike občine in šele po tem zavzemali svoja stališča.

Reči hočem, da bo zbor proizvajalcev odločilno koristen le takrat, ko bo imel pred seboj osnutek dolgoročnejšega gospodarskega načrta občine, ko bo za ta načrt glasoval in uspel v tem načrtu odrediti mesto sebi in kolektivu, katerega zastopa. Sele takrat se bo vsak poedinec — odbornik — in zbor kot celota zavzel za realizacijo posameznih gospodarskih nalog in posameznik ne bo hodil v zbor »zastopati« le izključnih koristi svojega podjetja, kot to često najraje razumemo.

Nobenega dvoma ni, da občinski zbor proizvajalcev pretrga nepovezanost in nezainteresiranost kolektivov do občine in njenih problemov, prav tako pa ni dvomiti, da bo LO občine ravno preko njega realneje in konkretnije seznanjen s problematiko posameznih podjetij kot doslej.

Se en most med kolektiv in občino je torej tu, treba bo ga le pametno izkoristiti in mu dati za funkcioniranje dovolj materialne osnove, kar pa bo v mnogi meri odvisno od konkretnih določil Zakona o delitvi dohodka, ki dober del teh osnov odreja.

VPRASANJE: Navedite nekaj konkretnih problemov, ki zadevajo vaše podjetje in katere bo občinski zbor proizva-

jalec moral spoznati in pomagati rešiti.

»Že prej sem dejal, da bo potrebno vrsto gospodarskih vprašanj gledati kompleksno, t.j. iz vidika širših koristi in ne samo koristi enega ali drugega podjetja.

Dejstvo je, da smo v našem podjetju uspeli ustvariti osnovo za razvoj precej močne industrije avtomobilske opreme. Kot odjemalci smo uspeli nase navezati vso avtomobilsko industrijo v FLRJ. Upamo, da bomo te odjemalce uspeli obdržati, če nam bo uspelo izvesti v najkrajšem času predvideno rekonstrukcijo, s katero bomo dosegli mnogo boljše kvaliteto proizvodov in vskladili naše kapacitete s potrebami po avtomobilski opremi glede na sedanji in perspektivni obseg avtomobilske proizvodnje v naši državi.

Z načrtno rekonstrukcijo in razširitvijo kapacitet smo poleg nabave ca. 40 strojev in vrste priprav ter zaposlitve še ca. 250 ljudi računali tudi na ostale, še dokaj neizkoriščene kapacitete v kovinsko-predelovalnih podjetjih v Ptuj, katere smo že deloma pritegnili kot kooperante.

Kooperacijo in vključevanje proizvodnih sposobnosti med temi podjetji bo potrebno še močno razviti. Industrija kovinskih izdelkov bo morala še investirati in razviti kapacitete in sortiment galvanizacijskih, če hočemo, da bo zadovoljila potrebe, ki jih bo imelo naše podjetje že v naslednjih dveh letih.

Tudi nekatera obrtna kovinsko predelovalna in uslužnostna podjetja se bodo morala opremiti z novimi univerzalnimi stroji, da bi lahko kvalitetneje izvrševala usluge, poleg tega pa bi prevzemala od nas naročila za proizvodnjo tistih polproizvodov, in proizvodov, ki jih zaradi majhnih količin ne bomo mogli pri nas izdelovati na polavtomatskih strojih.

Obrtna podjetja bodo s takim delovanjem, kooperacijo, precej pridobila, saj bodo lahko smotneje izkoristila zmogljivost strojev, ki zaradi manjšega obsega uslug, ogojenega s poslovno dinamiko Ptuja in okolice, ne bi bili dovolj izkoristeni.

Gospodarsko nesmotno bi torej bilo, če bi univerzalne stroje kupovalo naše podjetje in njihovo zmogljivost izkoristilo le 20—30%, če te stroje lahko dobijo druga podjetja, ki jih bodo laže, boljše izkoristila, ob tem pa sodelovala v proizvodnji avtomobilskih opreme.

Rešiti nakazani del problemov bo torej stvar več činiteljev, med temi deloma tudi občine in njenega zbora proizvajalcev, kar pa ne bo lahko, če upoštevamo še vrsto ostalih, nič manj perečih problemov s področja komunalnih zadev, prosvete in zdravstva.

Martin Simonič,

kandidat zbora proizvajalcev kmetijske skupine) občine Ptuj:

»Teško je govoriti o delu, oziroma o problemih, katere bo moral novi občinski ljudski odbor reševati, ker je le teh mnogo. Gotovo pa je, da bo moral Občinski ljudski odbor Ptuj reševati najvažnejše in sicer tiste, ki bodo najprej dovedli do večje proizvodnje in na drugi strani koristili delovnemu ljudstvu.

Kot kandidat v kmetijski skupini zbora proizvajalcev mislim, da bo ravno tu potrebno mnogo storiti. V prvi vrsti bo potrebno sredstva, ki so namenjena za kmetijstvo, res dati v kmetijstvo in to tam, od koder se bodo najhitreje vračala in obrestovala, ne pa kot je bilo to večkrat dosedaj, da so se sredstva črpala na račun kmetijstva, dejansko pa od tega ni bilo vidnih uspehov, saj so bila vložena sredstva v neproduktivne namene.

Potrebno bo še ugotoviti kmetijska socialistična gospodarstva, da bodo lahko vzgled kmetu pri naprednem kmetovanju in večjih hektarskih donosih.

Da bo mogla KZ odigrati vlogo, ki jo zahtevamo od nje, bo potrebno tudi pri njej več načrtnosti, stalnejše politike v gospodarstvu, predvsem pri ustanavljanju proizvodnih skupnosti itd. Po drugi strani pa jih okrepiti s strokovnim kadrom, ki bo poleg trgovine neposredno skrbel in pomagal kmetu v borbi za večje donose v vseh panogah kmetijstva. Vsi vemo, da je vsak napredek in izboljšanje življenjskih razmer delovnih ljudi odvisen od povečane in vedno večje proizvodnje in to velja v še večji meri za kmetijstvo.

Marjan Berlić

kandidat za zbor proizvajalcev (industrijske skupine) občine Ptuj

»Razvoj naše gospodarske politike je nujno pripeljal do tega, da se tudi pri občinskih ljudskih odborih postavi organ, ki bo sestavljen izključno iz proizvajalcev, to je zbor proizvajalcev. Sodelovanje in povezava občinskega ljudskega odbora s proizvajalci bo preko tega organa. Ze delo in praksa zbora proizvajalcev pri okrajnih ljudskih odborih sta nam pokazala, kako velike važnosti so zbori proizvajalcev za delo pri ljudskih odborih.

Naša občina bo imela 30 članov zbora proizvajalcev. Od tega bo iz Tovarne glinice in aluminija skoraj ena tretjina vseh odbornikov, kar je tudi prav glede na število zaposlenih in na njen brutoprodukt. Smatram, da bo moral novi zbor izkazati vso pozornost naši lokalni industriji, da se ne bodo sredstva, namenjena za kredite, preveč drobila, temveč bo moral postopoma pomagati onim, ki bodo kredite najekonomičneje izkoristili in bodo sposobni te tudi v kratkem vračati.

Posebno poglavje v naši veliki občini je obrt predvsem na podeželju, kot so kovači in kolarji, ki so našemu kmetu nujno potrebni. Stari obrtniki obrt odjavljajo, novih pa ni. Vprašanje, zakaj ni novih, bo treba preučiti in odpraviti vzroke.

Problemov, težav in ekonomskih vprašanj bo imel veliko novi zbor proizvajalcev in bo moral krepko ter predvsem razumno delati, če bo hotel, da bo njegovo delo v mandatni dobi uspešno opravljeno.

Hilda Bertonec,

iz Ptuja, kandidat zbora proizvajalcev industrijske skupine občine Ptuj:

»Kot kandidat zbora proizvajalcev se prav dobro zavedam predstoječih nalog. Zastopam stališče, da bo pri reševanju problemov v občini nujno potrebno prilagoditi težnje občinskega zbora okrajnemu merilu in njegovim pogojem, ti pa so v tesni povezanosti s koristmi naše celotne družbe.

In kako bom zastopala lastno podjetje? Znano je, da želimo naše podjetje rekonstruirati, da bi lahko prispevali naši skupnosti čim večji dohodek. Sedanje stanje obratov že zdavnaj ne odgovarja času. V tehnološkem postopku nastajajo mnogi zastoji, saj o tekočem traku proizvodnje, ki je bistvo industrije, ne more biti govora. Ljudje delajo pod skrajno slabimi higijensko-tehničnimi pogoji. Z obnovo, ki se bo bogato obrestovala, bodo odstranjene vse pomanjkljivosti, delovnemu človeku pa bodo ustvarjeni primerni delovni pogoji.

Žene v ptujski mlekarni

Po razgovoru o organizaciji stanovanjskih skupnosti preteklo sredo so se dogovorile žene na sestanku ptujске Društva za napredek gospodinjstva, da bodo v naslednjih mesecih obiskale vsa večja podjetja prehranske in tekstilne industrije v Ptuj. Na tak način bi se seznanile s proizvodnimi vprašanji naših podjetij, poleg tega pa bi se ob tej priložnosti pogovorile tudi o možnostih za sodelovanje posameznih podjetij pri reševanju vprašanj novih stanovanjskih skupnosti.

V torek so obiskale žene eno najpomembnejših ptujskih podjetij, obrat Poslovne zveze Ptuj — Mlekarno. Po posameznih oddelkih podjetja jih je vodil in jim tolmačil proces pasteriziranja mleka, izdelovanja masla, sira in kazeina ing. tov. Korenjak. Žene so se zanimale za razna tehnična vprašanja v zvezi s shrambo in uporabo mleka, pogovorile so se o razširitvi mreže mlekarne v Ptuj in o pogojih in možnostih za dostavo mleka na dom. Tolmač je posebej poudaril pomen uporabe pasteriziranega mleka za zdravje otrok in ohranitev stalnega procenta tolišče v njem.

S tako skupno akcijo se pripravljajo ptujске žene na sodelo-

Alojz Čuček,

kandidat zbora proizvajalcev občine Ptuj

»Zbori proizvajalcev pri občinskih ljudskih odborih predstavljajo novo obliko družbenega organa, preko katerega bi naj gospodarske organizacije uveljavljale svoje predloge in reševale probleme v okviru občine.

Enega takšnih nerešenih problemov predstavlja na našem teritoriju zastarelost in dotrajanost naših TT naprav. Stevilne prošnje in zahteve po telefonu s strani gospodarskih, družbenih organizacij in posameznikov narekujejo, da bo v bližnji bodočnosti treba rešiti tudi vprašanje novih prostorov pošte Ptuj. Zgraditev nove pošte je ozko povezana z nabavo nove avtomatske centrale in ti kablov kot temelji za avtomatizacijo mesta in okolice.

Podjetje za PTT promet kot gospodarska organizacija s predpisano tarifo za svoje usluge ne more trenutno rešiti avtomatizacije samo iz svojih investicijskih sredstev, ampak pričakuje razumevanje s strani občine in okraja.

Anton Valentin,

kandidat zbora proizvajalcev občine Ptuj

»Zdrava in napredna zamisel naših državnih voditeljev, glede čimširšega sodelovanja in samoupravljanja vseh gospodarskih in upravnih funkcij celokupne naše družbe po delovnih ljudeh je ena najvidnejših garancij uspeha za napredek. Da se samoupravljanje lahko nemoteno odvija, je nujno slediti in ukrepati po glasu zdravih in dobrih predlogov ljudstva, ki je življenjsko zainteresirano glede boljšega in naprednejšega življenja. Svoje zahteve in predloge izraža svojim predstavnikom v osnovnih ali višjih oblastnih organih.

Tako si dovolim kot kandidat za odbornika zbora proizvajalcev zagovarjati stališče, da je najprej nujno potrebno z dejani izboljšati življenjski standard delovnemu ljudstvu v obliki izboljšane preskrbe. Stanovanjske probleme ja treba rešiti po sodobnih tehničnih in ekonomskih uspehih in ne graditi luksuznih stanovanj kot je bil mnogokje dosedaj primer. Zdravstveni službi in njihovim substitucijam vso pomoč v obliki investicij in v ostalem. Za strokovni dvig kadra je potrebna vsa pomoč prosveti in gradnji učnih prostorov ter opreme itd. Da se bo lahko investiralo v vse našete in nenašete potrebe, je naša dolžnost, da kolektivom v pravi luči prikazemo te potrebe ter jih napotimo k študiju, kako izboljšati proces dela v proizvodnji, ne misleč pri tem na preganjanje delavstva za čimvečjo storilnost, temveč s tehnično izpopolnitvijo postrojenja in z učenjem. Tako bomo z dosego višje storilnosti z znanjem povečali bruto produkt kot osnovo za izgradnjo prepotrebnih zahtev za izboljšavo življenjskega standarda.

Predvolilno zborovanje v Tekstilni tovarni Ptuj

V sredo, 16. oktobra, so se delavci in nameščenci Tekstilne tovarne Ptuj že drugič sestali na predvolilnem sestanku. Tokrat je prisostvovala, ljudski poslanec in podpredsednica občine tov. Lojzka Stropnik.

K. Z.

Predvolilno zborovanje v Tekstilni tovarni Ptuj

V sredo, 16. oktobra, so se delavci in nameščenci Tekstilne tovarne Ptuj že drugič sestali na predvolilnem sestanku. Tokrat je prisostvovala, ljudski poslanec in podpredsednica občine tov. Lojzka Stropnik.

Lepo je poročala o dosedanem delu občine in nakazala naloge, ki jih namerava reševati občina v naslednji mandatni dobi. Volivci so obravnavali tudi načrt o razširitvi in obnovitvi podjetja. Tovarna je namreč v tehnološkem pogledu zelo zaostala. Tudi higijensko-tehnični pogoji ne odgovarjajo.

Iz razprave je treba poudariti željo, da bi se novoizvoljeni člani ljudskega odbora in zbora proizvajalcev čimbolj poglobili v problematiko industrije, ki je osnova vsakega napredka pa tudi ptujске občine.

Č. M.

Stanje šol v ptujski občini

(Nadaljevanje in konec)
Enako težko stanje je bilo doslej in je trenutno še vedno na osnovni šoli v Kidričevem. Ena učilnica je urejena v naselju, druga v bivši Gradisovi kaptini, dve pa v bivših Gradisovih barakah. Slednji učilnici sta takšni, da je sanitarna inšpekcija prepovedala pouk v njih, ker nimata niti najosnovnejših pogojev. Šola ima le deset devet oddelkov, praktično pa lahko izkoristi samo tri učilnice. Stanje na šoli je letos nemogoče, vendar pa so načrti za novo šolo gotovi in sredstva za gradnjo na razpolago, tako da bo verjetno že prihodnje leto stanje zelo izboljšano, ko bo stala v Kidričevem nova šola.

Na področju naše občine je še vrsta šol, ki so bile zgrajene neke med leti 1870 in 1912. Za takratne razmere so bile dovolj velike in primerno opremljene. Danes pa so vse po vrsti premajhne, ker se je število učencev ponekod podvojilo in celo potrojilo. Pri nas je že nekako norma, da se pouk odvija v dveh izmenah, skoraj na polovici naših šol pa že uvajamo tretjo izmeno. Potreba nas sili, da bomo ponekod iz učiteljskih stanovanj morali adaptirati učilnico, ponekod pa bi problem pomanjkanja učilnic lahko rešili z nadzidavo šol. Jasno je, da se bo povsod, kjer bomo iz stanovanj v šoli napravili učilnice, takoj pojavil problem učiteljskih stanovanj. Po novem službenem zakonu, ki bo verjetno že letos sprejet, se bodo nastavljal novi učitelji, saj mo razpisu. Ni treba pisati, da

noben učitelj ne bo šel na tako šolo, kjer bo v razpisu pisalo »stanovanja niso, in se lahko zgodijo, da bomo morali nekatere šole zapreti, ker ne bo na razpolago učnega kadra. Za primer vzemimo kar Lovrenc, kjer imajo sedaj 8 učiteljev za pouk 11 oddelkov osnovne šole ozir. osmiletke. Pet učiteljev manjka, da bi lahko pouk teklen v nekakšnih razmerah. Ne moremo pa dati nobenega učitelja v Lovrenc, ker mu ne moremo priskrbeti stanovanja. Enako je še na prenekateri drugi šoli. Drug, ne manj pereč problem, je prehrana učiteljev na vasi. Imamo šole, na žalost, kjer učiteljski životari v neverjetnih razmerah, ker ni hiše v vasi, ki bi nudila učitelju hrano. In ne bi se čudil, če bi lepega dne tudi taka šola ostala brez učnega kadra.

Osemletka na Hajdini ima sedaj na razpolago 7 učilnic. Letos imajo 15 oddelkov na šoli, od katerih ima nekaj preko 50 učencev, eden celo 70. Pouk se odvija v treh izmenah. Nujno potrebno bo v najkrajšem času nadzidati šolo za eno nadstropje in s tem pridobiti potrebno število učilnic in ostalih nujno potrebnih prostorov. Pomanjkanje učilnic je na večini naših šol akuten pojav, ki ga je treba rešiti. Ne samo Hajdina, tudi Vitomarci, Juršinci, Breg, Podlehnik itd. se bore z istimi problemi.

Ko čitamo v časopisju, da so tu in tam dogradili nove šole, ki so stale toliko in toliko milijonov, nekatere celo preko

100 milijonov, si nehote mislimo, kdaj bomo mi dobili oziroma imeli toliko sredstev, da bi lahko popravili stranišča na nekaterih naših šolah, ki so v obupnem stanju (Markovci, Videm itd.).

Se nečesa bi se rad dotaknil. Povsod pravijo, da ljudsko-prosvetno delo na naši vasi peša. Saj ni čudno, če peša. Kje pa moramo zahtevati od našega učitelja na vasi, da bo poleg tega, da uči dopoldne in popoldne, da stanuje v nemogočih razmerah, da nima urejene prehrane, da uči zvečer še v kmetijski gospodarski šoli, posvetil še nekaj svojega časa ljudsko-prosvetnemu delu. Saj je končno tudi učitelj človek, ki se ne more raztrgati. Vedeti moramo, da manjka v naši občini 46 učiteljev in da jih bo manjkalo s prihodnjim šolskim letom še več, ker je cela vrsta učiteljev že izpolnila pogoje za upokojeve, novega kadra pa še dolgo ne bo toliko, da bi lahko z njim izpolnili vse vrzeli. Ze letos se je zgodilo, da nekaj novincev ni hotelo nastopiti službe na bolj oddaljenih šolah z neurejenim stanovanjskim vprašanjem in nemogočo prehrano. Zato se ne smemo čuditi, če na primer v Vitomarcu trije učitelji učijo osem oddelkov, v Leskovcu šest učiteljev enajst oddelkov, v Trnovski vasi trije učitelji šest oddelkov itd.

Občinski ljudski odbor bo v najbližnji bodočnosti vsekakor moral vložiti precej truda in sredstev v naše šolstvo, če bo

hotel, da bodo šole delale in vzgajale bodoče državljane. Moral bo graditi nove šole, z adaptacijami urediti nove učilnice in rešiti stanovanjsko vprašanje. Jasno je, da sam tega ne bo zmogel, če mu ne bodo državljani pomagali po svojih najboljših močeh.

Taka je približna slika našega šolstva. Če k temu pristojimo, da na večini šol tudi oprema datira še iz prejšnjega stoletja, da sanitarije sploh niso urejene, da večina šol nima vodovoda pa niti studenca ne, da so na mnogih šolah okenski okvirji, podboji itd. že zdavnaj doslužili, da imajo ponekod šolske table, ki bi se jih sramovala še Marija Terezija, da so ostrešja dotrajala, tako da teče v razrede, da so tla taka, da se pri najboljši volji ne dajo ribati ali loščiti, kot to zahteva CHZ, da ima ena edina šola svojo telovadnico, druge pa ne, da je nekatera šola fisto poslopje, ki je po svoji zunanosti najgrše daleč naokoli, šele vidimo, koliko sredstev bo potrebnih, da to stanje nekako saniramo. Mislim, da je dovolj, da ni treba še omenjati klavnega stanja učil na šolah in pa šolskih in učiteljskih knjižnic. Marsikatero pomanjkljivost bi lahko odpravili že šolski odbori, če bi bili vsi tako agilni kot so nekateri.

O vsem tem je razpravljaj na svoji zadnji seji Svet za šolstvo pri Občinskem ljudskem odboru v Ptuj in je prednje stanje ugotovil po poročilih šol in po lastnih ugotovitvah na terenu samem. Predsednik Sveta za šolstvo, tov. Jože Stropnik, je z službenecem odseka za prosveto in kulturo pri ptujski občini obiskal večino šol in se tako na licu mesta prepričal o dejanskem stanju šolstva. Svet je nato na svoji seji sklenil, da bo z vsemi silami delal na tem, da se bo opisano stanje popravilo v čim krajšem možnem času, kar pa Svetu ne bo uspelo brez vsesiranske pomoči in podpore šolskih odborov in prebivalstva samega.

In ko bodo vsi gornji nedostaki popravljani in odpravljani, bomo šele lahko rekli, da imamo materialno bazo za izvajanje šolske reforme in novega učnega načrta. F.V.

O KANALIZACIJI JARKA

ob Kolodvorski cesti v Ormožu

Ormožani se še dobro spominjajo grajskega zidu, ki je nekaj hermetično (neprodušno) ločil Kolodvorsko cesto od grajskega posesti. Ko je po prvi svetovni vojni agrarna reforma zamajala veleposestva v temeljih, ni graščina zidu več popravljala. Po letih se je začel kruniti in nastajale so razpoke in potem odprtine, ki so postajale, zlasti po drugi svetovni vojni, od leta do leta vedno večje. Obenem s tem je od nekod skozi nje začel prihajati smrad, ki si ga ljudje niso znali razlagati od kod in zakaj. Posebno poletje je bil včasih naravnost neznošen. Domačini, še bolj pa tuje, so se nad tem zgražali in marsikatera je padla na račun občinske uprave, češ, zakaj se zid ne popravi. Šele, ko je razpadel, se je ugotovilo, da v jarku odstranjen zidu ni bilo pravega odtoka, da so se v njem delale mlakuže, v katere so se stekale odpadne vode in kri iz mesarskih klavnin, kar se je potem razkravalo in povzročalo smrad. Mestni ljudski odbor pod predsedstvom tov. Miha Kojca se je sedaj takoj lotil dela, da se pride nevarnostim zaradi smrdu in razpadačočega zida čimprej v okom. Trajalo pa je precej časa, da je prišlo do pravega dela, ker so bila mnenja o tem deljena: eni so hoteli, da bi se napravil od glavnega podzemeljskega kanala 220 m dolg odprt kanal do Drave, čemur je ugovarjalo Turistično-olepševalno društvo, češ da se bo smrad pri takšnem kanalu ponavljal. Drugi zopet so bili mnenja, da bi se položile v jarek betonske cevi s premerom 1 m. Pročarčun za takšne cevi in vse delo je znašal okoli dva milijona dinarjev. Tega denarja pa občina ni zmogla in tako se je uresničenje kanala v jarku razvleklo za več let. Med tem je MLO razpadeč zid proti graščinskemu svetu nadomestil z železobetonsko ograjo, kritika zaradi neurejenega odtoka vode v jarku pa je bila vedno večja. Končno je zadevo vzel v roke ljudski odbor sedanje velike občine. Poklicali so strokovnjaka inž. Murso iz Krapja, da pregleda teren in poda svoje mnenje. Priznal je, da bi meterski kanal stal ogromno denarja, da

bi se v njem še vedno lahko nabirala nesnaga in cevi mašila ter da bi bilo njih čiščenje težko in naporno delo. Predlagal je kanalizacijo s 30 centimetarskimi cevmi s padcem 3 pro mille (t. j. padec 3 m na 1000 m), da bi se s tem pritisk odtekačje vode zmanjšal. Da to doseže (zaradi strmine) je med cevmi predvidel 8 jaskov, od katerih bi naj bil eden globok 5,50 m. Če bi se cevi snazile, bi se jih dalo iz jaskov brez večjih težav čistiti.

Komuna je ta načrt sprejela in kanalizacijo v teku minule jeseni lin zime pod nadzorstvom prej imenovanega inženirja tudi izvedla. Da so cevi položili v ravni črti, so morali več jaskov napraviti pod površino pešpoti, ki gre od kolodvora navzgor po desni strani ceste. Jaski se dajo od zgoraj odpirati in so tako široki, da delavec lahko v njih dela, če kontrolira cevi in jih tudi čisti, če je potrebno. Delo je popolnoma uspelo: nesnagne vode je kanalizacija vse zajela, da ni več smrdu. V teku letošnjega leta pa se je tudi pokazalo, da je padec dovolj velik, da se v ceveh nesnaga ne nabira, da jo voda sprosti odnaša, da o kakih zamašitvi sploh ni govora. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je bil strah onih, ki so se bal, da bodo 30-centimetrske cevi preozke, neupravičen. S tem pa so ovržene tudi vse tozadevne govorice, ki še do danes niso povsem utihle.

Vsa kanalizacijska dela je vodila mestna komunala ustanova, ki je od prvotnih za vsa dela predvidenih dveh milijonov prihranila občini najmanj pol milijona dinarjev.

Mesto Ormož z opravljenim delom zopet lahko beleži velik plus v svojih prizadevanjih za olepšavo in čistočo mesta, ki jo je res dolga leta kvaril neurejen jarek ob cesti že kmalu od kolodvora navzgor na jezo in nevoljo domačinov in tujcev.

-e-

VABILO

Moški zbor Obrtno-trgovskega prosvetnega društva v Ptuj vabi svoje člane in prijatelje petja k rednim vajam, ki se bodo začele v ponedeljek, 28. oktobra, ob 19. uri v Vajenski šoli za trgovsko stroko (kakor doslej).

Odbor.

Razpored dežurstva zdravnikov

za čas od 25. do 31. oktobra 1957

Dr. Matko Mrgole, Bezjakova ul. 6 (telefon 80): ponedeljek, 28. okt. od 16.—7. ure.

Dr. Ladislav Pirc, Znidaričeva ul. 2 (telefon 73): torek, 29. oktobra od 16. do 7. ure.

Dr. Milan Carli, Trg svobode št. 2, I. nadst. (Telefon 202): sobota, 26. in nedelja, 27. okt. od 12. do 7. ure.

Dr. Ivo Medved, Na tratah 2: četrtek, 31. okt. od 16. do 7. ure.

Dr. Franc Rakuš, Ormoška 24: petek, 25. okt. od 16. do 7. ure; sreda, 30. okt. od 16. do 7. ure.

ROJSTVA

ROJSTVA: Marija Sagadin, Prepolje 101 je rodila Zvonimirja; Terezija Pongračič, Radovec 49 — Šefana; Rozalija Semenič, Kamenščak 49 — Dragica; Marija Zagoršek, Mezgovci 38 — Stanislava; Katarina Kozoderc, Lovrenc 26 — Martina; Marija Pignar, Lancova vas 89 — Katarino; Marija Kurež, Prebriže 129 — Stanislava; Ana Potočnik, Lancova vas 47 — Stanislava; Marija Struč, Kajžar 64 — Marjana; Terezija Gorican, Kicar 114 — Branka; Marija Šerog, Kidričevo 39 — Ireno; Angela Bruncič, Juršinci 28 — Ireno; Marija Tuš, Bratislavec 62 — Marjeto; Marija Simonič, Dornova 3 — Mirana; Franciška Hanič, Ključarovič 6 — Marijo; Barbara Lenart, Vintarovič 4 — Stanislava; Marija Korenjak, Ptuj — Martina; Marija Petek, Mestni vrh 87 — Ireno; Kristina Puklavc, Ormož — Stanislava; Veronika Rebernak, Ptuj — Brigito.

POROKE

POROKE: Matevž Hojski, Maribor in Pavla Poženel, Ptuj; Miroslav Glušič, Ptuj in Marija Čeh, Ptuj.

SMRTI

SMRTI: Franc Košar, Ptuj, roj. 1885 umrl 10. 10. 1957; Alojzija Herman, Ptuj, roj. 1877 umrla 11. 10. 1957; Ana Remec, Ptuj, roj. 1890 umrla 20. 10. 1957.

Lik doktorja Metoda Špindlerja

Ob priliki krajevnega praznika v Juršincih, ko bo tam odkrita spominska plošča dr. Metodu Špindlerju, Francu Toplaku, Alojzu Zormanu, Janezu Kokolu, Lovrencu Čušu, Jakobu Matjašiču, Francu Rakuši, Alojzu Murku in Francu Horvatu.

lerjansko propagando, podpirano od tedanjih izdajaljskih oblasti, posebno njenih predstavnikov pri policiji, intelektualci doktor Metod — prav kakor njegov brat, aktivni jugoslovanski oficir Bogdan — takoj našel že v prvih dneh okupacije pravo pot: postal je resničen tovariš in sodelavec obrtniškega pomočnika Vinka Megle, kmeta upornika Jožeta Lacka, znanih komunistov Stefana Kovača in Jožeta Kerenčiča ter mnogih drugih.

Doktorju Špindlerju sicer komunizem že prej ni bil tuj, saj je bil njegov brat Dušan, učitelj, levičar in marsikatero knjigo mu je potisnil v roke. K temu pa še to, da se je ob sramotnem propadu jugoslovanske vojske stara jugoslovanska oblast do kraja razkrinkala.

Toda doktor Metod Špindler ni bil samo sodelavec svojih tovarišev-komunistov; bil je

tudi sam vodilen organizator odpora v Juršincih in daleč naokrog.

Njegov zdravniški položaj mu je bil pri tem delu v veliko pomoč: prihajali so bolniki in prihajali so ilegalci. Dajal je zdravila, sanitetski material, ilegalno literaturo (prinašal mu jo je Vinko Megla in Branko Bokša, Stefan Kuhar in še drugi), dajal je nasvete za prve sabotažne akcije in podobno. S svojim avtomobilom je tudi sam spravljaj material ali ljudi, kamor je bilo treba, tudi za pohorsko četo.

Dne 26. junija 1941, komaj štiri dni po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, je bil znani sestanek pri Toplaku v Mostju. Prisostvovali so tudi Jože Lacko, kot predstavnik Komunistične partije in član Centralnega komiteja Miha Anžel iz Nove vasi, Peter Kurež iz Moškanje, Franc Kranberger iz Dornave, M. Rozman iz Juršinec in oba brata Toplaka. Sestanek je vodil doktor sam. Takrat so območje Ptuj razdelili na rajone in vsakdo od navzočih je dobil svoje posebne naloge.

Gesla »oborožen upor« se zdravnik Metod ni ustrašil. Sam je šel na pomoč Čizmeku-Boru in Zvonku Sagadinu, ko sta šla izkopavati orožje na Hajdino. Njegov brat Bogdan pa je bil kot bivši oficir določen za vojaškega svetovalca pri vojnem komiteju v Mariboru.

Zveza je bila sklenjena na vse strani, z Vidmom ob Ščavnici, s Ptujem in delom Ptujškega polja, z Mariborom in s Prekmurjem, po bratih Bogdanu in Dušanu pa tudi z Medjimurjem.

Toda 27. avgusta 1941 je bil doktor Špindler aretiran, Hitlerjanec, ki je stanoval v isti hiši, je opazoval, kako odhaja obložen kurir iz hiše in je to javil gestapu. Fantu so sledili do Maribora. Dokaz so imeli v rokah.

Ze 7. avgusta je padel v zasedo pri Čepčevih v Kolodvorski ulici Metodov brat Bogdan Špindler in nekaj dni zatem, ko je prišel poizvedovati, kaj je z bratom, še drugi brat Dušan.

Doktor Metod in njegov sodelavec Franc Toplak sta že iz zapora v Ptuj sporočila, naj se ostali ne bojijo, češ da je vse tako organizirano, da se izdajstvo ne bo dalje širilo. Metoda so potem odpeljali na Borl. Z doktorjem so ravnali zverinsko. Se njegov stanovski tovariš je bil izredno surov. Po pričanju bolnišnice sestre iz ptujske bolnišnice, mu je ta hitlerjanec brezobzirno porinil cer glocko v želodec, ko si ga je dal preiskati, in ga je opo-

Pogled na Juršince

val, češ »falot simulirac. Potem so mu pri zaslišanju še ranili nogo. Toda zaman, doktor je vzdržal, ničesar ni povedal.

Ceprav je bil doktor Špindler že določen, da ga z Borla presele s celo družino v Srbijo, je potem iznenada prišel poziv iz Maribora, kamor so ga takoj odgnali. Zasliševali so ga v zloglasni vili v Askerčevi ulici. Tedaj je izrekel besede, ki jih je sam Lurker povedal znanki in jih je ta sporočila dalje:

»Da, res sem zdravil partizane. Toda poznal jih nisem. Poklicali so me in izvršil sem svojo zdravniško dolžnost, vi pa storite svojo — krvniško!« Z bolečo nogo, vsega vročičnega, so ga 30. oktobra odpeljali v sodniške zapore, pred puške. Tam se je srečal s svojim bratom Bogdanom. Tudi on je bil obsojen na smrt.

Dan prej je Bogdan izvedel, da mu je žena rodila drugega sina. Ves ponosen je paznikov posmehljivo povedal to, češ, vidite, ne bo nas Slovencev še konec, čeprav nas ubijate!

Zdaj je ravno hotel reči tovarišem: Zajpojmo... kakor je že imel navado. Ta hip pa je zagledal brata Metoda. Obšla sta se in si v naglici povedala najvažnejše novice. Med drugima to, da so brata Dušana že prej odgnali v Mauthausen.

Zravnana, uporna sta nato z drugimi vred stopila pred puške. Samo v zadnjem trenutku sta se še enkrat objela. Vojaki so stali v vrsti, nastala je mučna tišina. Tedaj se je eden krvnikov porogljivo zasmejal. Takrat pa — ko da jima je

Ptujska kronika

12. oktobra 1898 je starinoslovec Gerlitt začel kopati z državno podporo na Spodnji Hajdini in odkril I. mitrej iz 2. stol. n. št., ki je med najstarejšimi svetišči sončnega boga Mithrasa sploh. Imena na oltarnih napisih nam izpričujejo, da so bili posvetitelji večinoma sužnji, ki so pobirali carino pri ilirski carinski upravi. Bržkone so ti carinski službenici uvedli Mithrasov kult na področju antične Poetoviene. Reliefe na oltarnih spomenikih in kipi nam kažejo različne prizore iz znamenitega Mithrasovega kulta, ki je že močno začel ogrožati širjenje krščanstva. Sredi 4. stol. pa je krščanska vera dokončno zmaga in uničila številne spomenike sončnega božanstva iz Orienta.

20. oktobra 1873 so bile v Avstriji državnozbornske volitve. V ptujskem okraju je kandidiral za državnega poslanca znani zagovornik Slovencev Mihael Hermann (1822—1883), ki so ga zbrali za kandidata na volilnem shodu v Ptuj dne 11. maja. V volilnem proglasu pravi Hermann, da živi že 15 let med Slovenci in da je »videl z lastnimi očmi ubogo stanje slovenskega naroda.« — Ze štrikrat je bil izvoljen za poslanca in trenutno zastopa Slovence v štajerskem deželnem zboru. V proglasu razklada dalje Hermann o svojem dosežanem delu za slovensko ljudstvo, »zlasti glede uveljavljanja slovensčine v šolah in uradih. Končno omenja, da je »viša šola v Ptuj, kamor lahko pošiljate svoje otroke, sad mo-

jega truda. Pri vsem tem pa nisem zase najmanjšega dobička ne iskal, ne dobil. Da se kljub temu stanje Slovencev ni izboljšalo, tega nisem jaz kriv; ali moje delovanje ni zastoj, ono je seme, katero bo ob svojem času gotovo sad rodilo.«

Hermann je zastopal volilne okraje: Ptuj, Ormož, Sv. Lenart, Rogatec, Smarje, Ljutomer in Gor. Radgona. Njegov »mladoslovenski« protikandidat je bil dr. Ploj. Od 354 oddanih glasov je dobil Hermann 282, grof Wurmbrand 41, dr. Ploj 11 glasov.

30. oktober 1873. Novice iz Haloz: »Trgatev v Halozah je dokončana. Toča in smod sta krivda, da je bila letina le srednja. Mošt je prav slaček, pa tudi močen. Na Leskovci se je neka kuharica v pivnici zadušila. Pri Sv. Barbari so 22. t. m. pokopali Fr. Dominika, izza Ptuj doma, ki je od mošta premagan z voziča pod kolo padel. Enakih nesreč bo še več, ker je žalibog premnogo vinskih bratov, ki ne vedo, kdaj da je zadosti. Kupci iz Zgornje Štirije so jako segli po moštu in že skoro vsega pograbilo za 100 do 130 gld. štrtinjak. Lepa pomoč za naše kraje, kder nam žita pomenjuje... Mešetarji seveda nevedneže sleparijo in cigarnijo, češ, da letošnje vino ne bo kaj prida ter ga po 60, 70, 80 gld. dnes kupujejo, jutri pa po 120—130 gld. prodavajo. Ljudje! Bodite pametni in potrpite z moštom; dobra kapljica se prav lahko dobro prodaja.«

Zmaga ptujske »Drave« tudi proti drugemu pred- stavniku iz Čakovca

DRAVA : SLOGA (ČAKOVEC)
3:2 (3:0)

Drava je zopet enkrat razveselila svoje gledalce in po zelo lepi in fair igri premagala goste iz Čakovca. Če rezultat ni višji, je to posledica neučinkovitosti napada. Ze v začetku je izgledalo, da bodo gostje doživeli poraz, ali lepe kombinacije Drave so se razile ob čvrsti obrambi gostov in tako je bil trud napada Drave zastoj. Igralo se je v glavnem na strani gostov in vsi so pričakovali vodstva, ali do tega je prišlo šele v 27 minuti ko je bilo kombinacijo Drave spremenil v gol Letonja z ostrim strelom v zgornji desni kot. Po tem голу je Drava zaigrala z večjim poletom in že v 35 minuti je Mesarič dosegel najlepši gol tekme, ko je z levega krila z lepim volej udarcem zadal neubranljivo mrežo gostov. Tik pred koncem prvega polčasa Bezjak povša z lepim udarcem rezultat na 3:0.

Šlika v drugem delu se je povsem spremenila. Gostje so takoj v začetku prevzeli iniciativo in ves drugi polčas prevladovali na igrišču. Domača obramba je imela mnogo dela in je na čelu z vratarjem Krambergerjem vestno odklanjala nevarne napade gostov. V 67 minuti je sodnik prisodil najstrožjo kazen — 11 m, ki jo je Grubič uspešno izvedel in zmanjšal rezultat na 3:1. Gostje se nadalje napadajo in v 82 minuti jim uspe še zmanjšati razliko. Do konca tekme je ostal rezultat neizpremenjen. Pri domačinih sta se odlikovala v obrambi Pongračič in Markovič. Sodil je pred 300 gledalci Božičev iz Maribora dobro.

V predtekmi so pionirji Drave premagali pionirje iz Rač z rezultatom 3:0. V drugi predtekmi so zelo dobri mladinci Sobote premagali mladince Drave z rezultatom 4:2.

Ostali rezultati: MARIBOR : SLOBODA 3:2, ZAGORAC : KLA-DIVAR 1:4, TEKSTILAC : PO-DRAVKA 4:3, JEDINSTVO : MLA-DOST 3:2.

Po šestem kolu MVC lige je na vrhu tabele Rudar, sledi Maribor, Kladivar, Drava na petem mestu in Aluminij na osmem mestu.

Igralec Aluminija Mario Kuret kaznovan z do-smrtno prepovedjo na-stopanja na nogometnih tekmah

Pred kratkim je zasedala tek-movalna komisija MVC lige in je ob zaključku določila kazni za igralca Aluminija Maria Kureta. Prav tako je bila tekma Kladivar : Aluminij registrirana z rezulta-tom 3:0 v korist Kladivarja.

Rokomet v Ptuj nazaduje

DRAVA : KOVINAR (MARIBOR)
8:12 (4:5)

V prvi prvenstveni rokometni tekmi Mariborske podzveze v velikem rokometu so gostovali v nedeljo v Ptuj Kovinarji iz Maribora. Tekma se je pričela z obojestranskimi napadi obeh moštev, vendar so slabi strel ostali plen vratarja. Predvsem so se v slabem streljanju odlikovali domačini in gostje so z lahkoto, predvsem v drugem polčasu preigra-vali domače igralce, predvsem obrambo in tudi končno zmagali z rezultatom 12:8 (5:4). Gole za goste so dali: Maleš 6, Salec 4, Urlep in Radunovič po enega. Za Dravo so bili uspešni: Zupanc 3, Pešič 2, Pavličević in Herceg po enega. Sodil je dobro Klančnik iz Maribora. P. A.

POPRAVKI

Na 4. strani je bil pod sliko tov. Alojza Jereta napis: Viktor Znidar.

Na 2. in 4. strani bi morala biti pravilno glasil Kristina Sepec, Stefan Petek in Janko Vogrinec, ne pa Kristina Sepec, Stefan Petek in Janko Vogrinec.

Na 6. strani se je pomotoma vrnil v 1. koloni izpod »Iz naših društev« odstavek o gostovanju enajstorič Rudarja iz Trbovelj.

Izpod oglasov in objav objavljena zadnja odstavka sestavka o telovadišču in uspehih za telovad-ne nastope sta spadala k članku o DTV Partizanu Videm levo spodaj na isti strani.

Rudar proti Aluminiju 9:2 (3:1)

Aluminij iz Kidričevega je go-stoval v Trbovljah in odigral prvenstveno nogometno tekmo z do-mačim Rudarjem. V prvem polča-su so igralci Aluminija igrali zelo dobro in se močno upirali boljši domači ekipi. Šele v drugem polča-su domačini prisilijo enajstorič Aluminija, da 6 krat pobere žogo iz mreže. Ves drugi polčas domačini prevladujejo in do kon-ca postavijo končni rezultat 9:2. V 78 minuti je moral sodnik iz Maribora izključiti tudi vratarja Aluminija.

OPOZORILO

Opozorjamo vinogradnike, da v času od 28. oktobra do 5. no-vembra 1957 prijavijo svoj vin-ski pridelek letnika 1957 svoje-mu Krajevnom uradu, kjer je vinograd.

Prijave se lahko podajo pisмено ali ustmeno.

Uprava za dohodke
Občinskega ljudskega odbora
Ptuj

TVD PARTIZAN PTUJ

naznanja vsem ljubiteljem telovad-be, da ima predšolska deca, t. j. cibicani redno telovadbo v ponedeljek in četrtek ob 14.30 v telovadnici Mladike. Starši, pošljite vašo deco k telovadbi! TVD »Partizan«, Ptuj

PRIPRAVLJALNI ODBOR KRAJEVNEGA PRAZNI-KA JURŠINCI

vabi na

PROSLAVO

I. KRAJEVNEGA PRAZNIKA

v nedeljo, dne 27. oktobra 1957 v Juršincih

SPORED:

Na predvečer kresovanja, ob 6. uri: budnica, ob 8.30 sprejem gostov, ob 9.30 slavnostna seja, ob 10. uri povorka, ob 10.30 odkritje spominske plošče, ob 12. uri slavnostno kosilo, ob 14. uri igra, nato srečolov in prosta zabava

Celodnevni ogled razstave iz NOB. Poskrbljeno za dobro postrežbo. Igra godbe »Svoboda« Ptuj.

Vijudno vabi odbor

ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 1956 MESTNE HRANILNICE V PTUJU

Aktiva			Pasiva		
	Predkolona	Glavna kolona		Predkolona	Glavna kolona
A. Osnovna sredstva			A. Izvori osnovnih sredstev		
Osnovna sredstva	766.177	766.177	Popravek vrednosti osnovnih sredstev	285.867	
B. Finančna sredstva			Fond osnovnih sredstev	480.310	766.177
Gotovina v blagajni	1.083.290		B. Lastni fond hraničnice		
Sredstva pri Narodni banki	79.609.293	80.692.583	Rezervni fond	486.719	
V. Kratkoročni krediti			Ostali fond	802.508	1.289.227
Potrošniški krediti	13.045.668	13.045.668	V. Odnos z Narodno banko		
G. Dolgoročni krediti			Obveze napram Narodni banki	25.204	25.204
Kredit za investicije	71.545.673	71.545.673	G. Kratkoročna sredstva		
D. Ostala aktiva			Ziro in tekoči računi	11.532.849	
Razna aktiva	10.541.009	10.541.009	Hranilne vloge	21.811.598	
			Ostale kratkoročne obveze	435.380	33.779.827
			D. Dolgoročna sredstva		
			Lokalni fond za investicije	126.713.187	
			Proračunska sredstva za fin. inv.	2.004.882	128.718.069
			DJ. Ostala pasiva		
			Razna pasiva	10.462.500	10.462.500
			E. Finančni rezultat		
			Dobiček	1.550.106	1.550.106
Skupna aktiva . . 176.591.110			Skupna pasiva . . 176.591.110		
Knjigovodja: Marija Hrašovec			Predsednik upravnega odbora: Martin Klemenčič		
			Direktor: Franc Vidmar		

Knjigovodja:
Marija Hrašovec

Predsednik upravnega odbora:
Martin Klemenčič

Direktor:
Franc Vidmar

Z odločbo z dne 16. junija 1957 je Državni sekretariat za finance LRS potrdil računski zaključek Mestne hranilnice v Ptuj za poslovno leto 1956. Zaključek je bil objavljen v Uradnem listu LRS z dne 10. oktobra 1957.

Kakor je javnosti znano, je začela Mestna hranilnica v Ptuj po krajšem presledku redno poslovati koncem marca 1954 in to na podlagi sklepa Občinskega ljudskega odbora v Ptuj z dne 20. julija 1953.

Da je bil sprejet predmetni sklep občinskega ljudskega odbora, so narekemale gospodarske potrebe mesta in njegove okolice. Narodna banka kot zvezni denarni zavod se ni mogla dovolj posvetiti drobnim gospodarskim nalogom lokalnega značaja, katerih povojno reševanje pa je za razvoj našega lokalnega gospodarstva pomembno.

Upravni odbor hranilnice si je postavil kot osnovno nalogo zbiranje prostih denarnih sredstev od prebivalstva, društev in raznih organizacij v obliki vložnih knjižic in tekočih računov.

Zbrana sredstva pa bi se naj koristila za dovoljevanje potrošniških posojil delavcem in nameščencem, hipotekarnih posojil kmečkemu prebivalstvu za gradnjo oziroma popravila stanovanjskih in gospodarskih posojil, nabavo živine, orodja itd., ter za odobranje obratnih kreditov obrtništvu.

Občinski ljudski odbor v Ptuj je poveril hranilnici sledeče posle:

Vodenje investicijskih kreditov, namenjenih za obrt, gostinstvo in trgovino na malo. Vodenje računov in kreditov stanovanjske skupnosti.

Distribucijo lokalnih taksnih vrednotnic.

Kot najvažnejše pa vodenje sklada za gradnjo stanovanjskih hiš.

Tekom svojega dvoletnega poslovanja je hranilnica ugodno vplivala na varčevanje prebivalstva, saj je vključila med svoje vlagateljce 2788 strank s povprečno naložbo ca. 12.000 din v skupnem znesku 33.779.827 din.

V sklade je bilo zbrano 139.180.569 din. Odobreno je bilo 812 zasebnim strankam posojil v višini 77.838.329 din. Odbor je odobral posojila previdno, na kreditno sposobnost se je polagala vsa skrb in so bili dolžniki v stanju, svoje obveznosti napram Hranilnici v redno izpolnjevati in je znašal saldo teh kratkoročnih posojil koncem leta 1956 le 13.045.668 din in to 308 posojiljemalcev.

Do konca leta 1956 je bilo vplačanih v sklad za gradnjo stanovanjskih hiš 96.080.516 din. Iz tega sklada je bilo odobrenih 77 posojil zasebnikom in 8 posojil gospodarskim ustanovam, hišnim svetom in politično teritorialnim enotam.

Poslovanje hranilnice izkazuje v letu 1956 dobiček v višini 1.550.106 din, kateri znesek se bo uporabljal prvenstveno za povečanje rezervnega in investicijskega sklada.

Likvidnosti hranilnice je bila posvečena največja skrb; koncem leta 1956 je imel zavod v blagajni ozir. naloženih prostih sredstev 80.692.000 din.

Mestna hranilnica v Ptuj, ustanovljena leta 1862, je tekom svojega skoro stoletnega poslovanja ugodno vplivala na razvoj komunale dejavnosti mesta Ptuja in gospodarske dejavnosti okolice. Skrb upravnega odbora hranilnice bo tudi v bodoče, da bodo rešene sprejete naloge v zadovoljstvo ustanovitelja, to je občinskega ljudskega odbora in prebivalstva ptujske občine.

Kmetijske izkušnje

Umetna gnojila

Umetna gnojila je upoštevati le kot dodatek h gnoju. Dodatna gnojila ne morejo v popo-

meri nadomeščati hlevskega gnoja, dasi imajo v sebi iste hranilne snovi — često v bolj raztopni in laže sprejemljivi obliki — nego gnoj. Manjka jim organska snov, ki je razen vode glavna sestavina hlevskega gnoja. Organske spojine, ki tvorijo v zemlji sčasoma sprtenino (humus), so v glavnem ogljikove spojine, od katerih je razvoj talnih gnoljivk popolnoma odvisen. Talne in gnojne bakterije preobrazujejo v zemlji gnoj in pripravljajo hranilne snovi za višje rastline ter spravljajo zemljo v ono idealno stanje, ki mu pravimo godnost.

Ako manjka zemlji organske snovi, ki jo spravljamo v zemljo običajno z gnojenjem, je tudi učinek umetnih gnojil brezpomemben. Vemo sicer, da velika vrednost hlevskega gnoja ni samo v hranilnih snoveh, temveč tudi v organski spojini, na katero so vezani najrazličnejši koristni kemični biološki procesi, pa vendar tega ne upoštevamo dovolj, ker bi drugače ne puščali gnoja, često po več dni raztrošenega in izpostavljenega zgoremu soncu, ki v eni sami minuti zamori na milijone koristnih bakterij. Poleg tega zgubimo najdražje gnojilo element dušik, ki izhlapava v obliki amoniaka.

Ako pustimo samo štiri dni raztrošen hlevski gnoj izpostavljen vetru in soncu, zgubi na dušiku cca 70 — 80 %. Ta številka dovolj jasno govori o škodi, ki nastane, če gnoj malomarno razvažamo, trosimo in ga sproti ne zaoravamo. Čestokrat je tudi zelo važen dnevni čas, v katerem imamo posle z razvažanjem gnoja in trosenjem. Najugodnejši so pač oblačni dnevi ter jutranje in večerne ure. Ako upoštevamo izgube v biološkem smislu, ki se bližajo vrednosti izgub hranilnih snovi in izgube redilnih snovi samih, je gotovo upravičena zahteva: raztrošen gnoj takoj v zemljo!

V jeseni prekopljite vrt

Večina kmečkih ljudi z zelenjadnim vrtom nima posebnega veselja in uspeha, ker pozablja na najvažnejše — to je na jesensko rahljanje vrtna zemlje.

To je nujno potrebno, pa naj si bo vrtna zemlja kakršna koli.

Če je vrtna zemlja lahka, peščena, je jesensko globoko obdelovanje potrebno zato, da se obdrži več vlage v tleh za spomlad in poletje. A če je zemlja na vrtu težka in mastna, je jesensko obdelovanje potrebno zopet zato, da zemlja čez zimo zamrzne in se razhlaja.

Nikoli torej ne smete pozabiti ali iz malomarnosti opustiti jesenskega prelopatanja vrta. Pravilno ravnote tedaj, če zrahljate tla za dve lopati na globoko, vendar mora ostati zgornja, živa zemlja na vrhu. V ta namen morate zmetati ob pričetku lopatanja zemljo vrhnje plasti za kake pol metra širine v stran, na celino. Nato prelopatite spodnjo plast. Šele zdaj vzemite v delo spet zgornjo plast za širino lopate ter mečite prst na spodnjo, prerahljano plast, toda tako, da ostane vedno spodnja plast za brazdo na široko vidna. Lopatanje zgornje in spodnje plasti zemlje na tak način izmenoma nadaljujte, ne da bi se plasti zemlje med seboj pomešale. Plevel, osatove korenine itd. morate sproti odstranjevati. Ako je zemlja mokra in blatna, ne smete lopatati, ker jo v takem stanju kvarite.

KINO KINO PTUJ
predvaja od 25. do 27. oktobra ameriški film »Borba v vse-mirju«, od 29. do 31. oktobra mehiški film »Mladi Juarez«.

KINO MAKOLE
predvaja 26. in 27. oktobra francoski film »Gospod Hulot na počitnicah«.

KINO MAJŠPERK
predvaja 26. in 27. oktobra ameriški film »Skrivnost Indijanke«.

KINO MURETINCI
predvaja od 26. do 27. oktobra češki film »Jan Hus«.

KINO DORNAVA
predvaja 26. in 27. oktobra ameriški film »Pritisni Džoa«.

KINO VIDEM PRI PTUJU
predvaja 26. in 27. oktobra avstrijski film »Irena v zadregi«.

LJUBLJANA

NEDELJA, 27. OKTOBRA

6.00—7.00 Domačepredslužje pozdrav — vmes ob 6.00—6.10 Poročila in vremenska napoved. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Zbavna glasba, vmes reklame. 7.30 Radijski kolektor in prireditelje dneva. 7.35 Za razvedrilo igra Barabas Geczy s svojim orkestrom. 8.00 Napoved časa, poročila, 8.10 Zbavna glasba. 8.30 Mladinska radijska igra — Tamara Gabe: Mesto mojstrov. 9.17—10.00 »Čez tri gore...« (spored slovenskih narodnih umetnih pesmi) — vmes ob 9.30—9.40 Poročila. 10.00 Se pomnite, tovariši... — Franček Mirič: V obroču tridesetih. 10.30—11.30 Kar radi poslušate (pisana vrsta priljubljenih skladb) — vmes ob 11.00—11.10 Poročila. 11.30 Zbavna glasba Petra Hljiča Čajkoviškega. 12.00 Napoved časa in poročila. 12.10 Zelim vam dober tek (spored zabavnih melodij). 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in objave. 13.15 Zbavna glasba, vmes reklame. 13.30 Za našo vas. 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 16.00 Zvone Kržišnik: Branje v Priekiji (reportaža). 16.30 Glasbeni mozaik. 17.30 Radijska igra — Leka Fischer: Večno breme. 18.10 Edvard Grieg: Norveške melodije. 18.15 Slovenska pesem od Romantike do danes — III. Skladbe Kamila Marksa in Antona Brjdnha (s komentarijem). 19.00 Zbavna glasba, vmes reklame. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Slavnostni koncert v počastitev dneva Združenih narodov (prenos iz Zeneve). 21.30 Lahka glasba. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Z melodijami na pot. 22.55 Poročila. 23.00 — 23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

Okrajno gledališče Ptuj

V nedeljo, 27. okt., ob 15. uri: C. Goldoni: »Sluga dveh gospodov«. Gostovanje v Hajdini.

V sredo, 30. okt., ob 20. uri: E. Frelj: »Vrnili se je«. Abonma red »Sreda« in izven.

V četrtek, 31. okt., ob 18. uri: E. Frelj: »Vrnili se je«. Abonma red: LMS-II in izven.

na ptujskem živilskem trgu v sredo, 23. oktobra 1957.

Povrnine: čebula se prodaja po 50 din za kg, česen 100, fižol v stročju 50, krompir 13 do 15, peteršilj 60, paprika 50 do 60, paradižnik 60, rdeča pesa 30, redkev 25, solata endivija 30 do 40, zelje v glavah 15 do 20, korenček 50, ohrovt 20, buče 15, cvetača 50, kislj zelje 40 do 50, kislja repa 20.

Zitarice in mlevski izdelki: kuzuza se prodaja po 30 din za kilogram, pšenica 30, ječmen 40, oves 30, proso 50, ajdova moka 50, koruzni zdrob 50 za kg.

Sadje in sadeži: jabolka 50, hruške 70, grozdje 90, kostanj (surovi) 30, kostanj (pečeni) 60 za liter, domači kis 25, gobe (sivke) 80 din za kilogram.

Perutnina: kokoši 350 do 500 za par, piščanci 200 do 500, jajca 18 do 20 din za komad.

Mleko in mlečni izdelki: surovo maslo 500 za kg, smetana 140 do 160, sir 70 do 80, mleko 30 din za liter.

Maščobe: zaseka 300 din za kilogram.

ŽENSKI PLAŠČI

V VSEH BARVAH IN KVALITETAH

TER VSA OSTALA KONFEKCIJA

V VELIKI IZBIRI PRI

Zvezdi v Ptuj

(ZRAVEN »DELTE«)

KAJ JE VINO

Združenje francoskih vinskih trgovcev je priporočilo lastnikom gostinskih obratov, naj na vidnem mestu obesijo del pridige, ki jo je imel nedavno pariški škof: »Vino ni hudičeva iznajdba, marveč ga je ljudem dal bog, ki ve, kaj je dobro...«

Postranski zaslužek

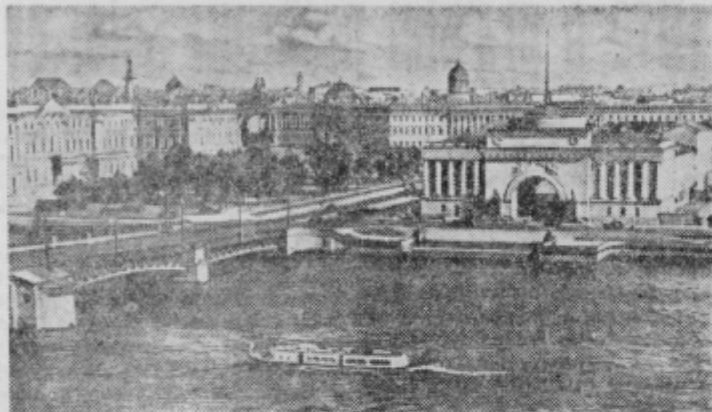
Po statističnih podatkih ne živi samo od mesečne plače okoli tri milijone ameriških nameščencev. Posebne zaslužke imajo zlasti profesorji in uradniki v raznih ustanovah, ki v prostem času vozijo kot šoferji taksijev ali delajo kot prodajalci v trgovinah.

Nova Zelandija potrebuje ženine

Z Nove Zelandije so sporočili, da so pripravljeni sprejeti 1000 mladih moških iz Zahodne Nemčije, seveda samskih ker na Novi Zelandiji primanjkuje ženinov.

Nič več spušenih zank

Neka avstrijska tovarna perila je začela izdelovati ženske nogavice, na katerih se ne spuščajo zanke. Če se ena izmed njih utr-

Pogled na Leningrad

ga, se druge ne spustijo, ker so dvakrat zavezane. Nogavice izdelujejo iz svile in nylona, niso pa baje nič dražje od običajnih ženskih nogavic.

V 13 mesecih pet otrok

V francoskem kraju Masenil se je zgodilo nekaj nenavadnega: v 13 mesecih je rodila kmečka gospodinja pet otrok, in sicer najprej dvojčke, nato pa trojčke.

Brez skrbi

Švedska je namenila umetnostni akademiji v Stockholmu 100.000 kron letne podpore za tiste zaslužene umetnike, ki bi sicer zaradi skrbi za vsakdanji kruh ne mogli ustvarjati, kakor se jim zdi po lastni presoji najboljši prav.

2000 let stare konzerve

Potapljači francoske mornarice so našli na morskem dnu pred Levantskimi otoki vrče z nasoljenimi ribami, ki so bile pred 2000 leti namenjene rimski armadi v Galiji. Baje so ribe kar dobro ohranjene.

Zahodnonemški zlatniki

V zahodnonemški državni kovnici pripravljajo prve zlatnike po pet ducatov. Na eni strani bo slika grlice na zlomljenem meču, na drugi pa vzhajajoče sonce.

Napad na škodljivce

Na Čehoslovaškem so priredili široko ofenzivo proti gozdnim škodljivcem. Letalska eskadrila je obsula 25 tisoč hektarov gozdov z 200 tonami insekticida.

Nogometna sodnica

Celia Pitts, ki ji je zdaj 17 let, si je pridobila na 10-tedenskem tečaju kvalifikacijo nogometnega sodnika. V svoje vrste jo je sprejela bristolska nogometna zveza. Celinin oče in ded sta bila oba nogometna sodnika, zato dekle nadaljuje družinsko tradicijo.

Italija se motorizira

Po najnovejših statistikah imajo v Italiji 1.434.067 avtomobilov, torej po enega na 34 prebivalcev. Motornih koles imajo 2.945.000 ali eno na 18 ljudi.

Poslovni optimizem

Grobar v nekem angleškem podeželskem mestecu je predložil občini poročilo o svojem delu. Med drugim je zapisal tudi tole: »Dosedanja bilanca je slaba, strank ni

mного, zato tudi dela ne! Vendar upam, da se bodo sčasoma posli popravili in da se bo zvišalo število tistih, ki bodo legli v grob!«

Prvi bolnik

V Buenos Airesu sta hotela dva argentinska zdravnik skupno odpreti zasebno kliniko. Preden sta jo odprla, sta se sporekla zaradi prostorov v njej. V trenutni ihti je eden potegnil iz žepa samokres in obstrelil družabnika. Seveda ga je obvezal, še preden je prišla policija.

Napoleon

ima 263 potomcev

Francoski rodoslovni inštitut je izračunal nekaj zanimivih reči. Napoleonovih potomcev je 263. Ivana Orleanska pa jih je imela 46.

Drzen poskus

Iz Avstralije poročajo, da je švedski kipar Stanley Lekston, ki se je naselil v Avstralijo, odplul na splavu, ki ga je sestavil iz 44 praznih bencinskih sodov. Kipar namerava na tem splavu prepluti 400 milj dolgo pot. Sredi splava ima odprt sod, ki je dovolj velik, da lahko človek sede vanj. To je za vso pot življenski postor pogumnega pustolovca, ki je vzel na dolgo potovanje le dvajset litrov vode. Darwinske oblasti so poslale letala, ki bodo iskala svojevrsnega kiparja, in ga, če bo treba, tudi s silo pripeljala nazaj.

Straža proti straži

V afriški Bugandi so oblasti ustanovile prostovoljno nočno stražo, ki naj bi ščitila prebivalstvo pred kriminalci. Ker pa je število roparskih napadov kar naprej naraščalo, so oblasti ukinitile nočno stražo in izdale uredbo, po kateri sme civilno prebivalstvo zapirati nočne stražarje, ker so ti izkoriščali svoj položaj in z orožjem izsiljevali od ljudi denar.

Dobra zamisel

Oddelek za pošto službo pri ministrstvu v ZDA je dal poštarju Michaelu Gormanu 12,5 dolarja nagrade za idejo, kako bi s parkirnih prostorov odstranili pline, ki jih izpuščajo avtomobili, medtem ko delujejo njihovi motorji. Tako je svetoval poštar: »Avtomobilske motorje je treba izključiti.«

Novi podplati

V novih čevljih in s sto funti v žepu se je napolnil pešec iz Newcastla na 400 km dolgo pot v London. Dolgi pohod je naročil angleški usnjarski inštitut, ki preizkusi kakovost novih podplato.

Anglija se potaplja

Angleški geologi so proučevali in sondirali rečno strugo Temze. Ugotovili so, da so tla, kjer so živeli ljudje v kamni dobi, zdaj skoraj že 20 m pod vodo. Raziskave so pokazale, da se Anglija potaplja, in sicer London s predmetstji za dva centimetra vsakih sto let.

Nove letalonosilke v Angliji

Angleži pripravljajo načrte za dve letalonosilki, ki bosta imeli hkrati tudi posebne prostore za krmarije izstrelke. Graditi ju bodo začeli prihodnje leto, ker ne morejo prej zaključiti nekaterih raziskav. Mornarica ju bo prevzela leta 1963.

Druga knjiga svetovne zgodovine

Sovjetska znanstvena akademija je izdala drugo knjigo svetovne zgodovine, ki obsega obdobje od IV. stoletja pred našim štetjem do V. stoletja naše dobe. Knjiga obravnava rimsko in grško, pa tudi kitajsko, indijsko, indokitajsko in indonezijsko zgodovino tega obdobja.

Malaria v Mehiki

Zaradi malarije se je moralo v Mehiki izseliti z močvirnih področij že precej družin. Zda so sprožili široko akcijo za zatiranje malarije, finančno breme pa je v glavnem prevzela Svetovna zdravstvena organizacija in delno mehiška vlada. Doselej so kupili že več sto tovornih avtomobilov in uničevalnih sredstev.

Popis prebivalstva v SZ

Januarja 1959 bodo v Sovjetski zvezi popisali prebivalstvo. V okviru priprav so začeli poskusno popisovati tudi sedem področij in mest v Sovjetski zvezi. Pri tem poskusu je sodelovalo 2000 popisovalcev, inštruktorjev, nadzornikov in drugih. Prebivalstvo je pomagalo popisovalcem, da so kar najhitreje opravili delo. Poskusni popis je trajal teden dni.

Sovjetski znanstveniki in snežni človek

Odprava leningrajske univerze se je napotila na planinsko področje Pamir v srednji Aziji, kjer bo proučevala gorstvo, hkrati pa zbiralala podatke o tako imenovanem snežnem človeku.

Čeprav se omejujejo poročila o tej »pošasti v človeški podobi« samo na Himalajo, menijo sovjetski znanstveniki, da bi bilo mogoče najti to bitje tudi v pamijskem gorstvu. Na splošno velja »strašni snežni človek« za bajeslovno bitje, ki baje živi v bližini himalajskih vrhov. Neki lama iz Katmanduja, ki ga je baje videl, zatrjuje, da je bitje podobno človeku, le da je desetkrat močnejše, »strašno krvoločno in ljudi raztrga na kosce«.

Braillova pisava v šoli

V izraelskih šolah se poslej ne bodo učili Braillove pisave samo slepi, marveč tudi tisti dijak, ki normalno vidijo. Tako si bodo lahko dopisovali s svojimi slepimi prijatelji.

Praznoverje v Pekingu

Pekinska policija zasleduje pojav praznoverja, ki je zahtevalo že več človeških žrtv. Razširile so se namreč govorice, da voda v jezeru, ki je v neki pagodi, vsebuje zdravilno snov proti gripi. Mnogi so se začeli zgrinjati v pagodo, ljudje so pili »sveto vodo«, kmalu pa jih je nekaj umrlo zaradi črevesnih bolezni.

Ledeniki se tajajo

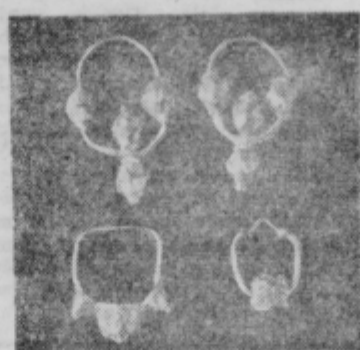
Sovjetski znanstveniki so ugotovili, da so se zadnja leta naglo tajali ledeniki na gorski verigi Tuan Can. Posledice so neprijetne, ker imajo reke, ki pritekajo izpod teh področij, zadnje čase čedalje manj vode.

Slina namesto solz

S kaj čudno operacijsko tehniko sta ameriška zdravnik Beneth in Bailey vrnila vid mlademu Američanu, ki so mu usahnile solzne žleze in je dobil infekcijo, katere dokončna posledica je bila popolna slepota. Zdravnika sta že poprej objavila obsežno delo o podobni klični sestavini solz in slinove. V kemiji s svojo teorijo sta enega izmed cevovodov žlez za slino napeljala fantu iz ust v oči. Slina zdaj »mazha« ogrožene oči in fant bo ozdravel.

Najstarejši mornar

Za najstarejšega živega mornarja, ki še vedno opravlja službo, velja Norvežan Morkus Petersen, ki je nedavno praznoval

Dragocen nakit iz staroslavske zbirke v ptujskem muzeju. Ta zbirka čaka na novo urejene prostore, ko se bo izselila mizarna Potrč.

87-letnico rojstva in 73 let stalne plovbe. Na morje je odšel, ko mu je bilo 14 let, do leta 1930 je preplul vsa svetovna morja.

Kadilci pipe imajo prednost

Pri opravljanju gospodinjstkih del so baje znatno spretnejši in manj živčni tisti možje, ki kadijo pipe; vsaj tako so pokazali rezultati ankete med ameriškim gospodinjstvi. Na anketni vprašanji je odgovorilo 3000 žena. Nad 64 odstotkov jih je dalo prednost »piparjem«. Le v enem oziru so zavzele gospodinje negativno stališče do moških, ki kadijo pipe: niso pripravljeni za čuvanje otrok.

Dolarji iz kanalov

Prebivalci nekega mesta v ameriški državi Kentucky so morali očistiti mestni kanal, ker je voda silila na ulico. Presenečenje ni bilo majhno, ko so opazili, da so kanal zamašili dolarski bankovci. Sklepajo, da je nekdo skril bankovce v kanal, pa so zdrknili iz skrivališča, se razvezali in zamašili odtočni kanal.

Uresničene sanje

Angleške pristaniške oblasti so pred kratkim prijele osemnajstletnega fanta, ki se je 22-krat kot slepi potnik peljal z ladjo. Pri trindvajsetem poskusu so ga ujeli. Na razpravi se je sodišče močno zavzelo za fanta, ki je dejal, da se je vozil z ladjo iz same ljubezni do mornarice. Po daljši razpravi so ga oprostili, mornarica pa ga je sprejela za svojega gojenca.

Kačje meso namesto vitaminov

Tistim, ki jim primanjkuje vitaminov, priporoča neki japonski zdravnik sredstvo, ki bi ga nemara zavrnili vsak Evropejec: pečeno kačje meso. Zdravnik zatrjuje, da vsebuje kačje meso pravo bogastvo vitaminov. Japonci že upoštevajo njegove nasvete in — jedo kače.

Rodila je pri 75 letih

V starosti 75 let je umrla v mestu Hornchurch Angležinja pri porodu. Umrli je tudi otrok, čeprav je bil sicer normalno razvit. Medicinski strokovnjaki štejejo to reč za izredno senzacijo. — V neki angleški kroniki je zapisano, da je leta 1766 rodila sina 72-letna ženska in da sta oba ostala živa.

Lov na hormone

V sodobnem zdravstvu je zlasti naraslo povpraševanje po hormonu ACTH, ki zdravi revmo. Da bi bilo na trgu dovolj tega hormona, so ga začeli pridobivati iz kitovih ščitnih žlez. Med lanskim lovom na kite so zbrali okoli 40.000 ščitnih žlez, ki imajo mnogo hormonov.

Nič dobrega za kadilce

V zadnjem času se jim z mnogih strani obeta res vse najslabše. Zda se je oglašil v Angliji neki očesni specialist z opozorilom, da kajenje škoduje očem, predvsem starejšim ljudem, ki izgubijo sposobnost za razlikovanje barv. Rdeča barva je prva, ki je več ne razločijo, sledi ji zelena, postopoma pa še vse ostale. Kadilec, ki poleg nikotina primerno obžuje tudi alkohol, je tej nevarnosti še prav posebno izpostavljen.

Čudna šola

Najbolj svojevrstno šoto imajo v ameriškem Texasu, kjer se učijo, kako se naj ljudje znajdejo v neprijetnem položaju, kadar gre za življenje, pa tudi to, kako naj se vede mož, kadar je žena slabe volje, kako naj človek užene razjarjenega psa, kako naj ravna, kadar se spre s sosedom, sploh kako naj se obnaša v neprikl. Kot stranski predmet poučujejo šolarje — to so sami odrasli ljudje — tudi v tem, kako si na prostem uredijo ležišče, kadar jih zaloti deževna noč daleč od človeških naselbin.

Atomske igranje

Izdelujejo jih seveda v Ameriki. Poleg gospodarskih in gospodinjstkih potrebščin, ki se v vedno večji meri »atomizirajo«, so si omislili zdaj med drugim tudi radioaktivne žoge za golf. Pred dosedanjimi imajo prednost, da se ne morejo izgubiti. Najdejo jih z Geigerjevimi števecem. Isto je z modernimi otroškimi igračami. Marsikateremu sodobnemu izdelku te vrste se človek ne samo čudi, marveč strmi nad njim kot nad čarovnjivo.

Za poslovno rabo

Neki kanadski zdravnik si je prinesel iz Chicaga popolno človeško okostje. Na carini so opremili zavoj z žigom »Brez carine — za poslovno rabo!«

Kdaj se človek postara?

Komaj se je človek razvil v krepkega mladeniča ali brhko dekle, se že pričenejo na njem kazati znaki staranja. To so ugotovili ameriški znanstveniki. Vendar s staranjem ni tako hudo. Praviloma gre kaj počasi. Trdnih opor za to pa ni. Vid pričanja popuščati navadno prvi. Že po 24. letu, bistveno opešanje pa se pokaže največkrat šele po 60. letu. Sluh začne pešati šele po 65. letu, mišice pa že s 27. letom. Kar se tiče duševnih zmognosti, so preiskave v mnogih primerih ugotovile višje inteligenčne vrednote pri petdeset- kot pri šestdesetletnih. Hkrati so dognali, da možnost reševanja težkih intelektualnih problemov dozdevno raste s starostjo.

Pojoči barometer

Neka ameriška družba je izdelala prve barometre s signalnimi napravami, ki začno delovati, kadar nastopijo atmosferske motnje, ki napovedujejo vrtinčasti vihar. Ti barometri so zelo majhni in jih je mogoče nositi v žepu ali v žepni torbici.

Kaj se zgodi v eni uri

V eni uri se pomakne zemlja za 1776 km okoli sonca. — Po vsej zemlji zdivia 1800 nevht. — Na zemeljsko kroglo se vsiplje 400.000 zvezdnih utrinkov in meteorjev. — Na vsem svetu v eni uri umre 4600 ljudi in se jih rodi 5400.

— V teku ene ure odhiti po zemeljski površini 1141 milijonov poštnih pošilk in kart z znamkami v vrednosti ene milijarde dinarjev ter odbrzi 114.000 brzojav. — Človeško srce udari v eni uri povprečno pet tisočkrat.

TEHNIČNA VZGOJA V OSEMLETKE

Organizacija Ljudske tehnike Jugoslavije se zavzema, da bi uvedli v osemletkah v okviru politehničnega pouka uro tehnične vzgoje kot obvezen predmet. Ta pobuda je prišla s konferenc organizacij Ljudske tehnike po državi.

V BORU GRE DNEVNO V ZRAK 300 TON ZVEPLENE KISLINE

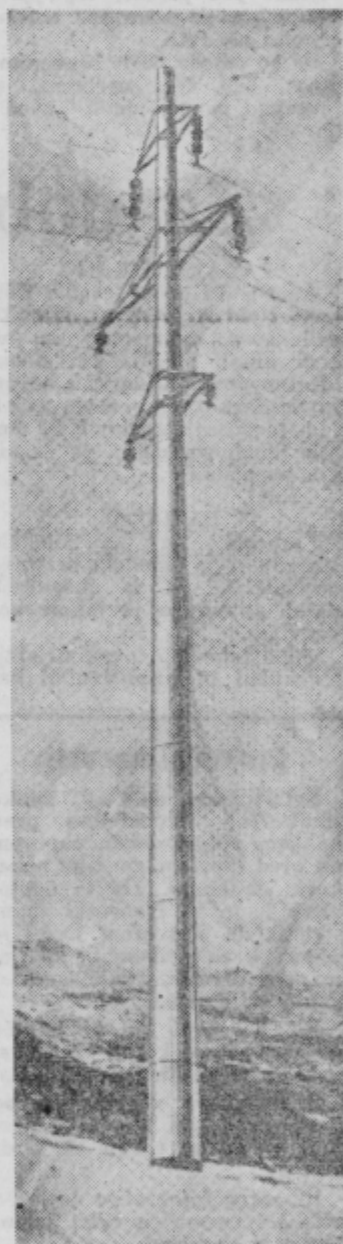
Že 53 let zastruplja dim iz borskega rudnika 21.000 hektarov površine okolice, ker prihaja z dimom v zrak dnevno okrog 300 ton žveplene kisline. Kmetijsko področje Bora je postalo zaradi tega popolnoma neplodno.

Do leta 1961 nameravajo temu zastrupljanju okolice Bora napra-

viti konec z izgradnjo velikega kombinata Bor — Majdanpek, nove topilnice bakra kapacitete nad 55.000 ton letno, tovarne žveplene kisline kapacitete nad 1000 ton dnevno ter tovarne superfosfata v Prahovem. Sedaj uha-jajoča žveplena kislina bo zajeta in izkoriščena v industrijske namene, nakar bodo lahko Bor uredili v najlepši kraj, saj bo v njem tudi najmodernejši pogon v Evropi.

Kakšni so bili naši predniki

V pravljicah ali legendah prav pogosto srečamo orjaška bitja, strašne velikane, pod čigar koraki se trese zemlja in trepeta vse živo okrog njih. Seveda gledamo nanje, le kot na proizvod človeške domišljije in zaman bi iskali tistega, ki bi verjel, da so takšna bitja res kdaj živela. Najnovejša odkritja pa so pokazala, da imajo te pravljice le nekaj osnove in sicer dokaj stvarne. Že 1943. leta so našli neke v Aziji nekaj nad sedem centimetrov dolgih zob, za katere so znanstveniki trdili, da pripadajo nekemu človeku podobnemu bitju neverjetne velikosti. Ni dolgo tega, ko so odkritja na Malaji to potrdila. Tam so namreč izkopali razen podobnih zob tudi več drugih kosti pračloveka, ki so mu dali učenno ime gigantopithecus. Po izkopaninah sodeč, je bil to res pravi orjak, saj je meril od pet do glave celih pet metrov. Ugotovili so tudi, da so ta bitja živela približno pred 600.000 leti. Razumljivo je, da so ta odkritja povzročila veliko zanimanje tako med učnjaki kot v ostalem svetu.

Izdelek »Impola« v Slovenski Bistrici

ELEKTROZVEZA JUGOSLAVIJA — MADŽARSKA

Med Varaždinom in Sejterom gradijo električni daljnovod, ki bo povezoval elektroenergetske sisteme Jugoslavije in Madžarske.

HLADNO VARJENJE IMA BODOČNOST

Aluminij in baker varijo v Sovjetski zvezi (Leningrad) na hladni način s pomočjo specialne pnevmatične — hidravlične naprave, ki mehanično prenaša energijo kompromiranega zraka do pet atmosfer na stiskala s pritiskom kakih 50 ton. Ti dve razni kovini varijo hitro in zanesljivo močno. Z novo napravo je mogoče 300 varjenj v 1 uri. Ta enostavna in dostopna metoda hladnega varjenja je zelo važna zlasti za izdelavo instrumentov v elektrotehniki.

ZA DOM IN DRUŽINO

Posoda iz jenskega stekla

V naših trgovinah se v zadnjem času dobi različna posoda iz jenskega stekla. Nekaj je uvoženo, nekaj pa je že iz domače tovarne v Pulju. Uvoženo se predvsem večje posode za pečenje in kuhanje, medtem ko so skodelice in džezvice za turško kavo kakor tudi lične posodice za kuhanje jaje izdelane doma.

Posoda iz jenskega stekla je odporna proti vročini in lahko v njej kuhamo, dušimo pa tudi pečemo. Razumljivo, da vanjo brez skrbi zlijemo vročo tekočino, n. pr. čaj, mleko ali kavo. Ker je gladke površine, se zelo lepo in hitro čisti. Uporabljati pa ne smemo preostrih čistilnih sredstev, n. pr. žičnatih gobic in grobega praška, ker razijo površje. V takih posodah jedi ne dobe neprijetnega okusa, niti duha, kakor v posodah iz kamenin pa tudi v raznih pološčenih posodah. Uporabljamo jih lahko za karkoli, ker se vanje ne zaje vonj jedi, medtem ko na primer običajnega jušnega lonca ne moremo uporabljati za kuhanje čaja ali kompota. Prednost take posode je tudi v tem, da je prozorna in lahko opazujemo živilo, ki ga kuhamo, dušimo ali pečemo, ne da bi ga odkrili. Tako ohranimo tudi več vitaminov. Nadomestila nam pa tudi servirno posodo; kuhane jedi ni treba prenesti, ker je jensko steklo tudi za oko prijetno in lično. Razen tega si prihranimo pomivanje servirne posode.

Ista posoda nam služi tudi za mešanje, za solate, kompote, pudinge in podobno. V pokrovu druge okrogle posode lahko ponudimo narezek, spečemo jajca ali zrezek in podobno. Če ga postavimo pod posodo, nam čuva kot podstavek mizo pred vročino oziroma mokroto.

Da bo posoda, ki je razmeroma draga, dalj časa uporabna, se ravnamo po naslednjih navodilih:

Pri kuhanju na plin iz omrežja ali iz bombe (butan) moramo pod posodo podložiti žično mrežico ali pa kuhati na slabem ognju. Grelna plošča električnega kuhalnika ali štedilnika ne sme biti večja, kot je dno posode. Če je plošča navadnega štedilnika na drva razžarjena, podložimo pod jensko posodo žično mrežico ali tanko ploščo iz azbesta. Ovalne in oglate posode ne postavljamo na okrogle grelna plošče, ker vročina ne ogreva enakomerno dna. Uporabljamo jih na navadnem štedilniku ali v pečici, lahko pa tudi v električnih pečnikih, če niso preveliki.

Prazne posode ne postavljamo na vročo ploščo. Denimo vanjo vedno nekaj tekočine, maslo ali česa podobnega. Zunanjo mora biti vedno suha. Kašaste jedi je treba večkrat premešati. Vročo posodo moramo počasi ohladiti. Ne devajmo mraziti jedi v vročo posodo, jedem prilivajmo le vročo vodo ali kako drugo vročo tekočino. Vroče, polne posode ne smemo postaviti na mrzel kovinast ali moker podstavek, pomite posode pa ne smemo sušiti na toplem štedilniku.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

Ajdovi žganci

V liter slane kropa stresi tri četrt litra domače ajdove moke in pusti vreti 15 minut. Nato predri močnat kup z vilicami ali kuhaličnico in pusti vreti še četrt ure. Potem jih dobro zabeli in premešaj z vilicami. Če so premokri, odlij prihodnjič malo žgančevke. Nato žgance pokrij in jih z vilicami nadrobi v skledico.

Beli žganci

Skuhaj olupljen krompir v kosih v slani vodi. Ko je kuhan, zasipaj bele moke, pokrij in pusti vreti četrt ure. Potem pa dobro zmešaj, če je primerne količina vode v loncu, če je pa preveč, je vlij toliko,

da ne bodo žganci preveč mokri in pacasti. Moka se mora s krompirjem z vilicami z dvema rogljema prav dobro zmešati, da ni močnatih keplic vmes. Ko so žganci dobro kuhani, jih nastrgaj v skledo in zabeli z ocvirki.

Koruzni žganci

Podobno kuhaj koruzne žgance, samo pazi, da jih kuhaš vsaj pol ure in da kupiš svežo moko. Stara koruzna moka je navadno grenka.

(Iz »Male ljudske kuharice«)

Golaževa juha na srbski način

Na osebo vzemi 10 kg govedine in jo razreži na drobne kocke. Razbeli žličo masti in deni nanjo precej sesekljane čebule. Ko je čebula le malo zarumenela, prideni še meso in dobro zmešaj in pokrij, da se duši. Potem prideni še žličo sladke rdeče paprike, žličo kisa in potrosi z moko. Posoli in potem zalij z zelenjarno juho, v kateri si kuhala peteršilj, zeleno, korenček, glavico čebule in paradižnik. V tej juhi kuhaj na drobne kocke zrezan krompir, ki ga prideni v juho že bolj proti koncu, ko je meso že mehko. Lahko dodaš še pest suhih, dvakrat poparjenih drobnih zrezanih gob. Vse to naj se skuha do mehkega in ko je jed na mizi, se lahko doda po krožnikih še malo nastrganega trdega sira.

Primorska čorba »minestrone«

V lonec deni malo masti in nekaj juhe, na kocke zrezane prekajene slanice, beli del pora in glavico dobro zrezane čebule. To se mora malo prepražiti, vendar ne sme postati čebula rjava. Potem dodaj zmečkano ržno česna, 2-3 olupljene paradižnike brez semena. To

Besede mičejo - zgledi vlečejo

Mnogo smo že govorili in pisali o vzgoji otrok. Če opazujemo danes starše — jih lahko uvrstimo v dve skupini:

Prva, dobra in napredna skupina — žal je zelo maloštevilna — je tista, ki skrbi za vzgojo otroka tako doma kakor tudi

se v mladosti nanj opira ter mu potoži tudi svoje »bolečine«. In tega premnogi otroci nimajo. Vzroka za to sta v glavnem nevednost staršev in pa njihova malomarnost, čemur je vzrok nepravilna in nezadostna vzgoja staršev samih.

izven doma. Le-ti starši dajejo otroku močnost, da si razvija um pri igranju, mu pomagajo pri učenju in ga nadzorujejo pri njegovem vedenju in govorjenju, ga vzgajajo tudi v pravilnih odnosih glede spolnega življenja. Skratka — uče ga in vzgajajo kot sebi enakovrednega člana družbe, celo več pozornosti mu posvečajo, ker je v resnici tudi več rabi.

Na drugi strani pa so starši, katerim je vzgoja otrok deveta briga. »Saj skrbim zanj, saj ima vedno dovolj jesti,« ali »saj me ne uboga, ga bo že življenje izučilo.« Tako pravijo. Vendar taki starši, predvsem pa matere, ne vedo ali nočejo vedeti, da otrok rabi dobro materino besedo, rabi njeno umsko pomoč, rabi njen nasvet, ni časa, je ničev. Le opazujte! Otrok mora imeti nekoga, da

O, koliko je mater, ki pošiljajo svojega otroka raje na ulico, kakor da bi se same ukvarjale z njim. Izgovor, da tiste starše, ki trde, da nimajo časa, predvsem matere, ko stoje po cele ure na ulici ter klepetajo ter ocenjujejo vse mogoče in nemogoče stvari, ali pa slove na oknu ter vpijejo nad otroci, ki se podijo pod oknom in razgrajajo.

Mislim, da problema vzgoje otrok ne bomo rešili dokler ne

bomo vzgojili tistih, ki vzgajajo, to je staršev samih. In prav ti starši, ki so najbolj potrebni vzgoje, tako malo čitajo tozadevne članke o vzgoji in le redkokdaj obiščejo vzgojna predavanja.

Matere in očetje, zavedajte se, da vas bodo otroci spoštovali in cenili le toliko, kolikor dobre vzgoje bodo prejeli od vas. V zmoti so tisti starši, ki mislijo, da je šola tista, ki vzgaja otroka. Ne. Šola le pomaga vzgajati. Kako naj šola izganja iz otroka vse tisto slabo, kar je mati sedem let sadila in gojila — sedem let, ko je bila otrokova duševnost tako rahla in dojemljiva kot spomlad preorana zemlja. Mati in oče sta prva in najvažnejša vzgojitelja. In prav v tem se izraža star ljudski izrek, da sad ne pade daleč od drevesa. Jasno pa mora biti vsem staršem, da je vzgoja otrok resna, težka in odgovorna naloga. Mnogo časa in potrpljenja zahteva. Vendar, če bodo starši spoznali, da vzgajajo svoje lastne otroke, sad svoje ljubezni, jim to delo ne bo zoprno in težavno!

—SPI—

Dve o pravilni prehrani šolarjev

Sola pomeni za vsakega otroka veliko življenjsko spremembo. Prej svobodno uporabljen čas, izpolnjen z igranjem in razvedrilom, je treba naenkrat vskladiti z določenim redom pouka, s potjo v šolo in iz šole, s pripravami za pouk, s pisanjem domačih nalog in s pripravljanjem na pouk v šoli. Vse to so resne in težke naloge, ki zahtevajo od otroka veliko duševnih in telesnih moči. Sile, ki jih stalno troši, more vračati telesno največ le z rednim uživanjem hrane.

S hrano pa dovaja telesu tudi gradbeni material, ki je mlademu organizmu potreben še za rast in razvoj. Hrana, ki jo nudimo otroku, mora zaradi vsega tega imeti neke določene bistvene lastnosti: Sestavljena mora biti iz takih živil, ki morejo dati telesu dovolj sil in snovi za rast.

Porazdeljena mora biti na redne dnevne obroke. Otrok nikakor ne sme jesti, kadar se mu zljubi. Najprimernejša razdelitev je na pet dnevnih obrokov: zajtrk, dopoldanska malica, kosilo, popoldanska malica in večerja. Pri nekaterih otrocih dopoldansko malico brez škode opustimo, kar pa smemo napraviti le po daljšem opazovanju.

Dnevni obroki se moramo držati kar najstrožje. Uredimo jih primerno otrokovi zaposlitvi in šolskim obveznostim. Važna stvar pri pravilnem izkoriščanju hrane je tek. Zato nudimo otroku le sveže pripravljeno, lično postreženo in raznovrstno hrano. Pri šolskih otrocih grešimo velikokrat, če jih ne pustimo, da bi pojedli v miru. Neprenehanja jih motimo z vprašanji, kako je bilo v šoli.

Utrujen otrok ne more imeti pravega teka. Ko je prišel iz šole, naj se zato vselej, preden sede k mizi, nekoliko odpočije. Zelo napačno ravnanje tisti, ki pri jedi obravnavajo vse napačno, ki jih je otrok napravil čez dan v šoli ali pa tudi doma. Otroci živijo pri tem trpe, ne

sprosti se mu tek, nima zadovoljstva in veselja niti z jedmi, ki jih sicer najraje je. Tudi prebavni organi ne delujejo dovolj, ker otrok ni razpoložen in za prebavo pripravljen.

Soloobvezne otroke moramo zjutraj dovolj zgodaj zbuditi, da v miru pozejtrkujejo in ne tečejo v šolo kar s praznim želodcem. Lačen otrok slabo sprejema pouk, ker možgani ne morejo zadostno opravljati svojih nalog. Občutek utrujenosti in raztresenosti se pri lačnem otroku pojavi mnogo hitreje kakor pri sitem. Učitelj, ki učenca dobro opazuje, bo kmalu našel med njimi tiste, ki prihajajo v šolo brez zajtrka ali so použili komaj nekaj žlic jedi.

V nadlego pri učenju pa je otrokom tudi prepoln želodec, kar zlasti opazimo pri otrocih, ki imajo pouk po kosilu. Taki otroci so dremavi in nepazljivi. Kadar je popoldanski pouk neizbežen, naj obed ne bo sestavljen iz težjih jedi, ki porabijo že veliko sil za prebavo.

Preobilica hrane slabo vpliva tudi na prebavne organe, ki so šele v razvoju in bi se zaradi stalne preobremenitve nepravilno razvili.

Malica v šoli naj bo takšna, da jo želodec hitro prebavi in ga ne obteži. Najprimernejši je košček kruha z marmelado, surovim maslom, sadjem in podobno. Sladke stvari otrok hitro prebavi, posebno sladkor, ki je v sadju in prehaja v kri skoraj neposredno. Ta otroka poživijo in mu vrne občutek moči. Poleg sladkorja pa osvežijo otroka tudi vitamini, ki jih sadje obilo vsebuje.

Nekaterim otrokom posamezne jedi ne prija. Napačno bi bilo, da bi otroka s silo pripravili do tega, da bi take jedi užival, ker se mu tako še bolj upirajo.

Paziti moramo tudi na to, da otroci počasi jedo in dobro zgrizejo. Upoštevajmo, da se v šoloobveznem času izmenjajo tudi zobje, kar jih pri zvečenju nedvomno močno ovira.

lahko izkoristili v pozitivnejšem smislu. S šoloobveznimi otroci ni tako težko. Ti so zajeti v sistematične preglede in zdravljenje v ambulantah. Z njimi je lahko delati, ker prihaja do izraza kolektivni duh. Ti otroci se skušajo že junško držati, ker je včasih že najmanjša sled solza pri sošolcih v čakalnici zelo slabo ocenjena. Seveda je tudi njihovo zdravljenje odvisno od domače vzgoje.

ANEKDOTE

KDO JE PRVI?

Slavnega pianista Paderewskega so nekoč vprašali, koga smatra za največjega pianista na svetu. Umetnik je smehljaje se odgovoril: »No... tega ni mogoče ugotoviti kar tako enostavno... Toda na drugem mestu je vsekakor Godowsky.«

KAMOR SODI

Srbski književnik Ianko Veselinović je bil urednik lista »Zvezde«. Nekoč je prišel v njegovo uredništvo neki mlad pisatelj in povprašal: »Kaj ste storili z mojo zgodbo, ki sem

jo vam poslal?« — »Hm, kakšen je bil že naslov te vaše zgodbe?« — »Je vprašal Veselinović.« — »Les!« je odgovoril mladi pisec. — »Veste, porinili smo jo v peč!« je smehljaje odgovoril urednik.

LEPOTA IN »SARM«

Nekoč so vprašali Mauricea Chevaliera, kakšna je razlika med Lepo in šarmantno žensko. — »Lepa ženska,« je odgovoril Chevalier, »je tista, ki jo opazim jaz, šarmantna pa tista, ki opazi mene!«

Za dobro voljo

ZACARANI KROG

Ameriški filmski igralec William Holden je dejal ob neki priložnosti: »Verjetno se ne bom nikoli oženil, ker iščem idealno ženo. Kadarkoli se mi je dozevalo, da sem jo našel, sem razočaran ugotovil, da ona išče idealnega moža, pa se nisva poročila.«

RAZLIKA

Francoska igralka Michèle Morgan si je ogledala razstavo umetniških del iz eksotičnih dežel, potem pa je takole povedala:

»Med tako imenovanimi civiliziranimi in primitivnimi na-

rodi ni jasne meje. Če si pri nas daste v nos medenast obroč, vas imajo za divjaka, če pa si enak obroč daste v uhelj, ste civilizirani.«

SVOBODNE VOLITVE

Francoski vojskovodja Saint-Yier je sklical pred volitvami Napoleona za dosmrtnega francoskega konzula veliko zborovanje, na katerem je med drugim dejal:

»Vojaki! Ljudstvo naj odloči, ali bomo izvolili generala Bonaparta za dosmrtnega francoskega konzula. Nikakor nočem vplivati na vas, povsem prostovoljno se morate odločiti. Eno pa vam povem: lastnoročno bom ubil prvega, ki ne bo volil generala Bonaparta.«

PISATELJ IN PISAR

Leta 1910 je moral književnik Ivan Kozarac k vojakom. V Karlovcu se je javil v četni pisarni, kjer ga je sprejel nemški podoficer, ki je slabo govoril hrvatsko.

»Kaj ste po poklicu?« ga je vprašal.

»Književnik sem,« je odgovoril Kozarac.

Podoficer ni razumel pomena te besede, zato mu je Kozarac skušal razložiti, kaj pomeni beseda pisatelj.

»Ah, tako,« je rekel podoficer, »zdaj pa razumem: književodja in pisar. Prišli boste v pisarno našega polka.«

JAKSIČEVE MISLI

Znani pesnik Djura Jakšić je zadajal precejšnje skrbi urednikom listov, ker je pozno pošiljal rokopise. Nekoč ga je obiskal urednik. Jakšić je bil zelo zamišljen.

»Kam pa si se tako zamislil, Djura? Dinar ti tam, če mi poveš, kaj si mislil!«

»Ni vredno niti dinarja.«

»No, na kaj si mislil?«

»Nate, dragi prijatelj,« se je nasmešnil Jakšić.

SALJAPIN IN PETROV

Slavni basist Saljapin se je v mladih letih včasih tako napil, da ni mogel na oder, čeprav bi moral peti, zato so imeli ravnatelji gledališč vselej v zalogi dvojnika. To nalogo je v Moskvi opravljal basist Petrov.

Neke noči je kolovratil Saljapin pijan po moskovskih ulicah. Da bi si krajšal čas, se je zapletel v razgovor s kočijažem.

»Povej no, ali imaš rad žganje? Ali ga pijš?«

»Seveda,« mu je odgovoril kočijaž. »Napijem se žganja, potem pa sem vesel in pojem.«

»Blagor ti,« je odgovoril Saljapin. »Pri meni pa je prav obratno. Kadar se ga napijem, poje namesto mene Petrov.«

Učinek nepravilne vzgoje se nikjer tako pogosto in jasno ne pokaže kot pri zobozdravniku in otroškem zdravniku. In vendar ta obisk čaka vsakega otroka. Starši bi se morali zavedati, da je tudi zdravljenje mlečnih zob nujno potrebno.

Že v drugem, a najkasneje v tretjem letu starosti naj se otrok navadi na čiščenje zob pred nočnim spanjem, in od časa do časa naj jih mati sama pregleda. Kakor hitro opazi kako okvaro, naj začne s psihološko pripravo, za obisk pri zobozdravniku. Otroka mora osvoboditi strahu in ga pripraviti na potrebi zdravljenja. Vsak dan lahko nepriljubeno napelje razgovor na zdravnika, ki popravi zobe in pridnim otrokom napravi celo srebrne plombe. Oče naj omeni še otroke, ki hodijo v šolo in smejo že sami k zobozdravniku. Mimogrede se lahko spomni tudi sosedovega fantka, ki ima že popravljene zobe itd.

Pri dečkih bomo na primer zbudili zanimanje za stol, na katerem se lahko dvigaš in spuščaš. Ko otrok nato pride v ordinacijo, je vsa njegova pozornost osredotočena v novo okolje, ne pa na morebitne bolečine, ki ga čakajo. Rade volje bo sedel na stol, o ka-

terem smo mu že pripovedovali in radovedno ogledoval instrumentarij. Dobro se obnese praksa, da se zobozdravnik privkraj omeji samo na pregled in se pri tem prijazno pozanima, kateri zob otroka boli, kadar je bolečina. Tako si ustvari otrokovo zaupanje in zanimanje, ker ve tudi marsikaj zabavnega povedati. Njegovo delo bo potem lahko normalno potekalo.

Na tak način že v naprej preprečimo otroku odpor. Žal je le premalo mater, ki storijo to pravočasno. Velikokrat že od začetka vse pokvarijo, ker v otrokovi navzočnosti izjavljajo, da mora njihov ubogi fantek že tako zgodaj k zobozdravniku ipd. Ko pripeljejo otroka v ordinacijo, opozarjajo zdravnika, naj »lepo« dela, da ga ne bo bolelo, saj je reče že tako dovolj pretrpel. Ob takih besedah res ne moreno zahtevati od otroka, ki mu je mati vzel vso, da bo z zaupanjem gledal na zdravnika — tuja. Tudi za novo okolje je že večkrat slisal, da je vezano na neke neznane bolečine. Prav tako nimajo prav starši, ki otroka pripeljejo v ordinacijo s prevvaro. Otrok ima v tem že izkušnje, zato v njihove izjave nima zaupa-

nja in upravičeno sumi v nekaj neprijetnega.

Starši se navadno izgovarjajo s prezaupnostjo, če jih kdo opozori na nepravilno vzgojo. Pomnikanje časa pa ne sme biti izgovor. Kje pa so potem vzeli čas za slabe vzgojne metode, katerih posledice se tako neprijetno in jasno kažejo ob najbolj nepravem času. Ure, ki so jih uporabili za razvajanje in milovanje svojih otrok, ko mu vse popuščajo, bi

lahko izkoristili v pozitivnejšem smislu.

S šoloobveznimi otroci ni tako težko. Ti so zajeti v sistematične preglede in zdravljenje v ambulantah. Z njimi je lahko delati, ker prihaja do izraza kolektivni duh. Ti otroci se skušajo že junško držati, ker je včasih že najmanjša sled solza pri sošolcih v čakalnici zelo slabo ocenjena. Seveda je tudi njihovo zdravljenje odvisno od domače vzgoje.